

Poëzie in Nederland

EEN ONDERZOEK NAAR HOE VAAK EN OP WELKE MANIEREN
VOLWASSENEN IN NEDERLAND IN AANRAKING KOMEN MET POËZIE

KILA VAN DER STARRE

o n d e r z o e k s p u b l i c a t i e

Lezen

STICHTING LEZEN

Poëzie in Nederland

Een onderzoek naar hoe vaak en op welke manieren
volwassenen in Nederland in aanraking komen met poëzie

Colofon

Stichting Lezen
Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020-6230566
www.lezen.nl
info@lezen.nl

Auteur

Kila van der Starre

Vormgeving cover

Lijn 1 Haarlem, Ramona Dales

Citeren als: Van der Starre, K. (2017). *Poëzie in Nederland: Een onderzoek naar hoe vaak en op welke manieren volwassenen in Nederland in aanraking komen met poëzie*. Amsterdam: Stichting Lezen.

Dit onderzoek is uitgevoerd door Kila van der Starre (Moderne Nederlandse Letterkunde, Universiteit Utrecht), in samenwerking met Stichting Lezen, het Nederlands Letterenfonds en Markteffect, met steun van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek en de Universiteit Utrecht.

Markteffect
Effectief Marktonderzoek

Nederlandse Organisatie voor
Wetenschappelijk Onderzoek

Inhoud

Voorwoord	1
Managementsamenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Is poëzie dood?	5
1.2 Is poëzie levend?	5
1.3 Poëzie buiten het boek	5
1.4 Poëzie binnen en buiten het boek	5
2 Dit onderzoek	7
2.1 Aanzet tot het onderzoek	7
2.1 Doel van het onderzoek	7
2.3 Respondenten	7
2.4 Opzet van het onderzoek	7
2.5 Verscheidenheid van poëzie	10
2.6 Analyse van de resultaten	12
2.7 Leeswijzer	12
3 Belangrijkste resultaten en conclusies	13
3.1 Nagenoeg iedereen komt in aanraking met poëzie	13
3.2 Poëzie als sociaal en collectief fenomeen	14
3.3 Verschil tussen frequente en incidentele poëzie-ervaarders	15
3.4 Poëzie: wijdverspreid	16
3.5 Poëzie als mondeling genre	17
3.6 Poëzie als cadeaugenre	17
3.7 Poëzie: vooral zomaar tegenkomen	17
3.8 Poëzie zomaar tegenkomen: waardering en potentie	20
3.9 Poëzie: emotie, gelegenheden, aan het denken gezet worden	22
3.10 Hoe bekender een tekstsoort, des te lager het 'poëziegehalte'	23
3.11 Vooral mannelijke dichters zijn bekend, vooral vrouwelijke dichters en overleden dichters worden gewaardeerd	25
4 Aanbevelingen voor het poëzieveld	26
Over de onderzoeker	28
Literatuurlijst	30

Bijlage I Uitgebreide resultaten en conclusies	31
I.I Wat is poëzie?	31
I.II Nagenoeg iedereen komt in aanraking met poëzie.....	32
I.III Poëziebundels lezen.....	32
I.IV Poëzie schrijven	33
I.V Luisteren naar poëzie.....	33
I.VI Poëzie zoeken op het internet	34
I.VII Poëzie delen	34
I.VIII Poëzie zomaar tegenkomen.....	34
I.IX Redenen om poëzie te ervaren.....	36
I.X Genoemde dichters.....	37
I.XI Vaakst ervaren medium voor poëzie	39
 Bijlage II Complete vragenlijst	 45
 Bijlage III Statistische analyses	 56

Voorwoord

[...] sinds een maand
of drie geloof ik meer en meer dat poëzie
geen vorm van naastenliefde is. Eerder een ziekte
die je met een handvol hopeloze idioten deelt,

een uitgekookte klacht die anderen vooral verveelt
en 's nachts – een *heelkunst* is het niet.
[...]

In deze passage van het gedicht 'Misverstand' uit de bundel *Zwart als kaviaar* (2001) verwoordt Menno Wigman een veelgehoorde klacht over de poëzie: niemand zou zich hier tegenwoordig nog écht voor interesseren.

Is het echt zo slecht gesteld met de dichtkunst? Dat is nog maar de vraag. Poëzie floreert onder andere in theaterzalen en cafés, op de gevels van gebouwen, op geboortekaartjes, bruiloften en diverse fora op het internet. Promovendus Kila van der Starre doet onderzoek naar deze verscheidenheid aan poëzie 'buiten het boek'. Zij laat zien dat poëzie een belangrijkere rol speelt in ons leven dan we denken.

Dit rapport doet verslag van een deelonderzoek uit het proefschrift van Van der Starre: een kwantitatieve studie naar poëziebeleving in Nederland. Wat voor soort teksten beschouwen Nederlandse volwassenen als poëzie, hoe vaak komen zij (bedoeld of onbedoeld) met poëzie in aanraking en hoe worden deze ervaringen door hen gewaardeerd?

Menno Wigman vreest dat poëzie is voorbehouden aan een handvol hopeloze idioten. 97% van alle Nederlanders komt echter weleens in aanraking met poëzie. Uit naam van de hopeloze idioten zeg ik: wij zijn met velen. Geen handvol, maar een landvol.

Gerlien van Dalen
Directeur Stichting Lezen

Managementsamenvatting

Dit rapport doet verslag van een survey-onderzoek naar poëziebeleving in Nederland. In totaal namen 1003 volwassen respondenten aan dit onderzoek deel. De volgende onderzoeksvragen stonden centraal:

- Wat beschouwen volwassenen in Nederland als poëzie?
- Hoe vaak komen volwassenen in Nederland in aanraking met poëzie?
- Op welke manieren komen volwassenen in Nederland in aanraking met poëzie?
- Welke redenen hebben volwassenen in Nederland om poëzie te lezen, schrijven, beluisteren en delen?
- In welke mate waarderen volwassenen in Nederland de poëzie waarmee ze in aanraking komen?
- In hoeverre hangen de poëzie-ervaringen die mensen hebben samen met factoren zoals gender, leeftijd en poëziebundelleesgedrag?

In het onderzoek werd ingezoomd op zes verschillende soorten van poëzie-ervaring: poëzie lezen (in een bundel), poëzie beluisteren, poëzie schrijven, poëzie zomaar tegenkomen, poëzie delen en poëzie opzoeken op het internet. Hieronder worden de belangrijkste bevindingen weergegeven.

Belangrijkste resultaten

Nederlanders denken bij de term 'poëzie' vooral aan 'institutioneel erkende' poëzie.

Teksten die door literaire instanties erkend worden als poëzie, worden ook door het merendeel van de volwassen Nederlanders als zodanig erkend. Teksten met minder erkenning uit de literaire wereld zijn ook in de ogen van de meeste Nederlanders minder vaak poëzie. Wel zijn dit soort teksten veel bekender dan de teksten die als poëzie worden beschouwd. Wanneer Nederlanders denken aan poëzie, denken zij in veel gevallen aan (het werk van) canonieke mannelijke dichters.

Nagenoeg iedereen komt in aanraking met poëzie

Van alle volwassen Nederlanders komt 97% weleens in aanraking met poëzie. Vrouwen komen gemiddeld wat vaker met poëzie in aanraking dan mannen. Hoe ouder iemand is, hoe kleiner de kans is dat hij/zij vaak poëzie 'zomaar' tegenkomt. Bij de andere poëzie-ervaringen (poëzie lezen, luisteren, schrijven, delen en opzoeken) werden geen leeftijdsverschillen gevonden.

Poëzie wordt meestal collectief ervaren

Poëzie is voor volwassenen in Nederland veelal een sociaal fenomeen dat collectief ervaren wordt. De meest voorkomende manier waarop Nederlandse volwassenen met poëzie in aanraking komen is tijdens een speciale gelegenheid zoals een huwelijk, uitvaart of speech. Ook in de openbare ruimte of via (collectieve) media wordt poëzie frequent ervaren. Veel volwassen Nederlanders komen poëzie zomaar tegen tijdens het televisie kijken, het bekijken van social media, het luisteren naar de radio of het lezen van een krant of tijdschrift.

Poëzie wordt meestal ervaren in mondelinge vorm

Veel volwassen Nederlanders komen met poëzie in aanraking in mondelinge vorm. Het tegenkomen van gedichten op televisie, tijdens een live besloten voordracht of op de radio overkomt een groot deel van de volwassen bevolking.

Mensen lopen meestal 'zomaar' tegen poëzie aan

Volwassenen in Nederland komen voornamelijk vaak met poëzie in aanraking doordat zij poëzie 'zomaar' tegenkomen. Een groot deel van de volwassen Nederlanders komt, zoals gezegd, weleens poëzie tegen tijdens een speciale gelegenheid, tijdens het televisie kijken of ergens in de openbare ruimte. 96% van alle volwassen Nederlanders is weleens 'zomaar' in aanraking gekomen met poëzie.

De belangrijkste reden om poëzie te ervaren is om geraakt te worden

De belangrijkste reden die volwassen Nederlanders hebben om poëzie te ervaren (te lezen, luisteren of delen) is dat zij geraakt willen worden. Op nummer twee staat een meer praktische reden: het willen opzoeken van een gedicht voor een speciale gelegenheid. Aan het denken gezet willen worden, is de derde meest genoemde reden voor het ervaren van poëzie.

Mensen waarderen het om zomaar poëzie tegen te komen

Mensen waarderen de poëzie die ze zomaar tegenkomen positief. Meer dan de helft van alle volwassen Nederlanders geeft het zomaar tegenkomen van poëzie een 7 of hoger (op een schaal van 1 tot 10). Gemiddeld wordt het zomaar tegenkomen van poëzie met een 6,4 gewaardeerd. Bijna de helft van de volwassen Nederlanders wil na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie lezen of horen. Vooral vrouwen kijken positief aan tegen het zomaar tegenkomen van poëzie.

Aanbevelingen voor het poëzieveld

De resultaten van dit onderzoek verschaffen kennis die bruikbaar kan zijn voor verschillende organisaties die zich in Nederland bezighouden met poëzie.

- Wat betreft de bevordering van het ervaren van poëzie lijken er vooral kansen te liggen bij de momenten waarop Nederlanders zomaar in aanraking komen met poëzie. Uitgevers, boekhandelaren en het onderwijs zouden de waardering die mensen hebben voor dit soort poëzie-ervaringen beter kunnen benutten – bijvoorbeeld door explicietere, directere en toegankelijkere mogelijkheden aan te bieden om tijdens of na het zomaar tegenkomen van poëzie nog meer poëzie te lezen of te horen.
- Ook de relatie tussen poëzie in geschreven vorm en in mondelinge vorm verdient meer aandacht. De meeste Nederlanders zijn eraan gewend om *collectief* naar gedichten te *luisteren*, bijvoorbeeld tijdens bruiloften en uitvaarten en op de televisie en de radio, terwijl in het onderwijs vaak de nadruk ligt op het individueel en in stilte lezen van poëzie. Docenten zouden wellicht meer gebruik kunnen maken van poëzievoordrachten tijdens hun lessen, zowel live als in de vorm van audio- en video-opnames.
- Organisaties zouden de populariteit van gedichten tijdens sociale gelegenheden meer kunnen omarmen door een uitgebreider aanbod van gedichten aan te bieden via verschillende media. Het internet is voor veel volwassen poëzielezers een belangrijk medium om poëzie op te zoeken. Het poëzieveld zou ook hier wellicht nog meer op in kunnen spelen.

1 Inleiding

1.1 Is poëzie dood?

‘De poëzie is dood’ (*De Standaard*), ‘De poëzie: nu definitief dood?’ (*De Contrabas*), ‘Poëzie verkoopt niet’ (*Vlaamse Auteursvereniging*), ‘Is het erg als de poëzie zou sterven?’ (*Ton van ’t Hof*). Een greep uit de koppen over poëzie van de afgelopen jaren. Gaat het echt zo slecht met de poëzie? *De Standaard* (2013) meldt dat de poëzieverkoop sinds 2007 meer dan gehalveerd is. De concrete cijfers zijn nog opzienbarend: op jaarbasis worden er van de top 100 van best verkochte bundels gemiddeld slechts 200 exemplaren per titel verkocht (*Knack*, 2013).

1.2 Is poëzie levend?

Als we de associaties tussen poëzie en het lezen ‘met een boekje in een hoekje’ loslaten ontstaat er echter een heel ander beeld. Poëziefestivals trekken volle zalen, cafés zitten vol voor poetry slams, op het internet wordt volop met lyriek geëxperimenteerd, muurgedichten sieren tientallen steden, zowat iedere plaats heeft een stadsdichter, Gedichtendag is uitgebreid tot een Poëzieweek en vandaag de dag beschikken Nederland en Vlaanderen gezamenlijk over drie Nationale Dichters. Kortom: als we het genre niet beperken tot het lezen van gedichten in boeken, heeft poëzie vandaag misschien wel het grootste bereik in eeuwen.

1.3 Poëzie buiten het boek

Uit een onderzoek van Stichting Marktonderzoek Boekenvak in samenwerking met Stichting Lezen uit 2015 blijkt dat meer mensen poëzie op het internet lezen (15%) dan in papieren boeken (12%). Twee keer zoveel mensen tussen de 25 en 34 jaar lezen poëzie op websites (18%) dan op papier (9%). Daarnaast toonde het onderzoek dat de veelgehoorde uitspraak ‘Er schrijven meer mensen poëzie dan er mensen poëzie lezen’ niet waar is: 9% van de ondervraagden schrijft poëzie, terwijl 29% in aanraking komt met poëzie (SMB/GfK, 2015). Uit een onderzoek van Kila van der Starre (2014) blijkt dat poëziepodia in Nederland en Vlaanderen meer bezoekers per jaar trekken (tussen de 370 en 3250) dan het aantal exemplaren dat er gemiddeld van een bundel in Vlaanderen per jaar wordt verkocht (200). Bovendien kwam uit een enquête onder het publiek van ‘De Nacht van de Poëzie’ in 2015 naar voren dat de meeste bezoekers geen (16%) tot weinig (46%) poëziebundels lezen (Van der Starre, nog te verschijnen).

1.4 Poëzie binnen en buiten het boek

Er is echter wél een verband tussen poëzie buiten het boek (zoals op podia en het internet) en poëzie binnen het boek (poëziebundels). De verkoopcijfers van poëziebundels tijdens de Poëzieweek geven hier zicht op. Gedurende die week is er in Nederland een stijging van 333% waarneembaar in vergelijking met de omzet van poëzie in de twee weken daarvoor (CPNB, 2016). Kenners verklaren de piek voornamelijk door de toegenomen aandacht voor poëzie buiten het boek, waaronder de vele poëziefestivals en gedichtenavonden, gedichten in kranten en de uitbreiding van Gedichtendag tot een Poëzieweek (*De Morgen*, 2014).

2 Dit onderzoek

2.1 Aanzet tot het onderzoek

De in de inleiding geschetste situatie vraagt om aandacht voor de rol van poëzie in het alledaagse leven, zowel binnen als buiten het boek. Over veel vormen van poëzie, zoals gedichten op het internet en in de openbare ruimte, zijn geen cijfers bekend. Om te weten welke rol poëzie speelt in het alledaagse leven van mensen in Nederland moet verder gekeken worden dan naar de papieren poëziebundel alleen. Dit onderzoek is deels geïnspireerd op het onderzoeksrapport *Poetry in America* van The Poetry Foundation (Schwartz, Goble, English, & Bailey, 2006).

2.2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van:

- wat volwassenen in Nederland als poëzie beschouwen;
- hoe vaak volwassenen in Nederland in aanraking komen met poëzie;
- de manieren waarop volwassenen in Nederland in aanraking komen met poëzie;
- de redenen waarom volwassenen in Nederland poëzie lezen, schrijven, beluisteren en delen;
- de mate waarin volwassenen in Nederland de poëzie waarmee ze in aanraking komen waarderen;
- de relaties tussen het in aanraking komen met poëzie aan de ene kant en gender, leeftijd en poëziebundelleesgedrag aan de andere kant.

Samengevat richt het onderzoek zich dus op de vragen wat poëzie inhoudt voor volwassenen in Nederland, hoe en hoe vaak volwassenen in Nederland in aanraking komen met poëzie en of dit gewaardeerd wordt. Daarnaast brengt het onderzoek door middel van open vragen aan het licht welke poëzie mensen uit zichzelf noemen en in hoeverre ze die waarderen. Ten slotte zal uit het onderzoek blijken of er relaties bestaan tussen kenmerken als gender, leeftijd en poëziebundelleesgedrag enerzijds en het ervaren van poëzie anderzijds. Het gaat hierbij niet om causale verbanden maar alleen om statistische correlaties.

2.3 Respondenten

Aan dit onderzoek namen 1003 respondenten mee. Deze 1003 respondenten vormen een representatieve steekproef van de volwassen Nederlandse bevolking wat betreft gender, leeftijd en regio. Hier dient opgemerkt te worden dat de groep respondenten niet representatief is wat betreft hoogst afgeronde opleiding. De categorie 'lager onderwijs' is in de steekproef ondervertegenwoordigd en de categorie 'hbo / wo (hts, heao)' is oververtegenwoordigd. De overige drie categorieën – 'vmbo / mavo / lbo', 'mbo (mts, meao)' en 'havo / vwo (hbs, mms)' – zijn wél representatief vertegenwoordigd. Het aantal respondenten in de groep 'lager onderwijs' is te laag om over de variabele 'opleidingsniveau' te rapporteren. Er worden in dit rapport daarom geen uitspraken gedaan over de relatie tussen poëzie-ervaring en opleidingsniveau.

2.4 Opzet van het onderzoek

Voor dit onderzoek is gekozen voor een survey-onderzoek. De enquête is afgenomen door marktonderzoeksbureau Markteffect. 1003 respondenten uit een panel met 255.000 leden hebben

tussen 12 en 30 september 2016 de enquête online ingevuld. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer 15 minuten per persoon.

In Bijlage II is de complete vragenlijst te raadplegen. Hieronder wordt de vragenlijst op hoofdlijnen beschreven.

Persoonlijke gegevens

Allereerst werd de respondenten gevraagd om enkele persoonlijke gegevens te verstrekken: geslacht, leeftijd, woonplaats (provincie), moedertaal van moeder, moedertaal van vader, hoogst afgeronde opleiding.

Informeren over actualiteit en leesgedrag

Vervolgens werd gevraagd naar de manieren waarop en de frequentie waarmee de respondenten zich informeren over de actualiteit en hoe vaak ze (delen van) een fictietekst en (delen van) een non-fictietekst lezen.

De rest van de vragenlijst bestond uit vragen over poëzie, opgedeeld in 'Poëzievragen Deel 1: Wat is poëzie?', 'Poëzievragen Deel 2: Poëzie-ervaringen' en 'Poëzievragen Deel 3: Waardering voor poëzie'.

Poëzievragen Deel 1: Wat is poëzie?

Deel 1 van de vragen over poëzie richtte zich op de kwestie welke tekstsoorten als poëzie worden beschouwd door volwassenen in Nederland.

De respondenten kregen een lijst te zien met 14 voorbeelden van tekstsoorten. Deze teksten werden op de volgende manier beschreven:

1. de teksten die mensen schrijven als Sinterklaasgedicht
2. de teksten die Nico Dijkshoorn voorleest bij het televisieprogramma *De Wereld Draait Door*
3. de teksten die de Dichter des Vaderlands publiceert (ten tijde van het onderzoek Anne Vegter)
4. de teksten van Toon Hermans
5. de teksten van Spinvis
6. de teksten van De Jeugd van Tegenwoordig
7. de teksten in Nijntjeboeken
8. de teksten in poesiealbums
9. de teksten die worden voorgedragen tijdens een poetry slam
10. de teksten die worden voorgedragen in het radioprogramma *Candlelight*
11. de teksten in het Poëziweekgeschenk (in 2016 geschreven door Stefan Hertmans, in 2015 door Ilja Leonard Pfeijffer)
12. de teksten van dichters die geciteerd worden in rouwadvertenties
13. de teksten die scholieren ieder jaar voordragen tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei
14. de teksten die in bundels staan in het rek 'Poëzie' in de boekhandel

Voor ieder voorbeeld kozen de respondenten uit één van de volgende drie antwoorden:

- Ik vind die teksten poëzie
- Ik vind die teksten geen poëzie

- Ik ken die teksten niet

Poëzievragen Deel 2: Poëzie-ervaringen

Deel 2 van de vragen over poëzie richtte zich op zes hoofdcategorieën:

1. poëziebundels lezen
2. poëzie schrijven
3. naar poëzie luisteren
4. naar poëzie zoeken op het internet
5. poëzie delen
6. poëzie zomaar tegenkomen

Bij elke categorie werd een aantal vragen gesteld over de frequentie waarmee de respondenten bepaalde poëziesituaties meemaakten. In totaal werd de respondenten gevraagd naar veertig verschillende manieren waarop ze in aanraking kunnen komen met poëzie.

Bij alle frequentievragen in het onderzoek konden de respondenten kiezen uit de volgende zeven antwoorden:

- (Bijna) elke dag
- Minstens een keer per week
- Minstens een keer per maand
- Minstens een keer per halfjaar
- Minstens een keer per jaar
- Minder vaak
- Nooit

Daarnaast werd de respondenten negen keer in een open vraag gevraagd om een voorbeeld te geven van poëzie die ze goed of slecht vinden in relatie tot vier van de zes hoofdcategorieën: 'poëziebundels lezen', 'naar poëzie luisteren', 'naar poëzie zoeken op het internet' en 'poëzie zomaar tegenkomen'. Bij de categorie 'poëzie delen' werd alleen gevraagd naar een voorbeeld van wat men gedeeld had, niet of men dat goed of slecht vond. De respondenten konden antwoorden in de vorm van een naam van een dichter, de titel van een bundel of een gedicht, een televisie- of radioprogramma waar ze poëzie hoorden, of een festival, website, krant, tijdschrift, of locatie waar ze poëzie tegenkwamen. Het invullen van deze vragen was optioneel.

Ook werd voor vier van de zes hoofdcategorieën ('poëziebundels lezen', 'naar poëzie luisteren', 'naar poëzie zoeken op het internet' en 'poëzie delen') gevraagd naar de reden om dit te doen. De respondenten konden kiezen uit de antwoorden:

- Om geraakt te worden
- Om aan het denken gezet te worden
- Omdat ik poëzie mooi vind
- Omdat ik houd van taal
- Om vermaakt te worden
- Om inspiratie op te doen voor het schrijven van poëzie
- Om een gedicht uit te zoeken voor een gelegenheid (geboorte, huwelijk, uitvaart, speech etc.)
- Omdat het moet voor school/studie/werk

- Anders: [open in te vullen]

Poëzievragen Deel 3: Waardering voor poëzie

Deel 3 van de vragen over poëzie bestond uit vragen over de waardering voor het zomaar tegenkomen van poëzie. Deze vragen werden alleen ingevuld door respondenten die eerder aangaven poëzie zomaar tegen te komen.

2.5 Verscheidenheid van poëzie

De brede kijk op poëzie in dit onderzoek brengt niet alleen een scala aan verschillende media met zich mee (internet, podia, openbare ruimte etc.), maar ook een verscheidenheid aan poëzie. Respondenten konden bij de vragen over het lezen, beluisteren, zoeken, tegenkomen en delen van poëzie denken aan voorbeelden van geïnstitutioneerde dichters en gedichten die in de literatuurwetenschap, in de literaire kritiek en in het literaire veld bekendstaan als ‘erkend’ en ‘literair’, maar ze konden ook denken aan dichters die minder ‘erkend’ zijn (zoals cabaretiers en poetry slammers) en gedichten die minder als ‘literair’ geboekstaafd zijn (zoals versjes op gedichtenwebsites) of die door de traditionele kanalen meestal niet als poëzie beschouwd worden (zoals Sinterklaasgedichten).

Het is daarom van belang om te weten welke tekstsoorten de respondenten als poëzie beschouwen en aan welke teksten de respondenten dachten bij het beantwoorden van de vragen over poëzie.

Om dit mogelijk te maken kent het onderzoek de volgende drie aspecten:

- De respondenten werd gevraagd om in een lijst met voorbeelden aan te geven of ze deze teksten poëzie vinden, geen poëzie vinden of niet kennen. Kunnen songteksten of rapteksten poëzie zijn? Zijn de teksten die Nico Dijkshoorn bij *De Wereld Draait Door* voorleest poëzie? Zie het onderdeel ‘Poëzievragen Deel 1: Wat is poëzie?’. Bij deze vragen bepaalden de respondenten voor zichzelf wat onder de term ‘poëzie’ valt. De resultaten bieden zicht op de manieren waarop in Nederland de term ‘poëzie’ wordt begrepen en gebruikt.
- Vervolgens werd er een definitie van ‘poëzie’ gegeven waarmee in de rest van het onderzoek gewerkt werd. Dit betrof geen normatieve maar een institutionele definitie. Zoals hieronder te zien is werd in de definitie een brede opvatting van ‘instituties’ gepresenteerd: niet alleen uitgevers, maar ook poëziewebsites en gemeentes kunnen bijvoorbeeld instituties zijn die een tekst ‘poëzie’ of ‘een gedicht’ noemen. Teksten op muziek werden in de definitie uitgesloten en er werd aangegeven dat de vragen enkel over Nederlandstalige poëzie zouden gaan. Op deze manier werd er hopelijk voor gezorgd dat de respondenten bij het beantwoorden van de overige vragen één en dezelfde opvatting van de term ‘poëzie’ hanteerden. Voor de zekerheid werd deze definitie halverwege de vragenlijst herhaald. Ook was een verkorte versie van de definitie constant in beeld.
- Om concreet te weten waar respondenten aan dachten, werd de deelnemers negen keer in dit onderzoek gevraagd om een voorbeeld te geven van een gedicht of dichter, telkens in een andere context en met betrekking tot een ander medium (in een boek, beluisterde poëzie, poëzie op het internet, gedeelde poëzie en tegengekomen poëzie). In alle gevallen behalve bij gedeelde poëzie werd er gevraagd om een voorbeeld dat de respondent goed vindt en een voorbeeld dat de respondent slecht vindt. Bij gedeelde poëzie werd er gevraagd naar een voorbeeld van poëzie die de respondent eens gedeeld had. Deze rijen met voorbeelden bieden niet alleen zicht op de poëzievoorkeuren van volwassenen in Nederland, op hun kennis

van gedichten en dichters en daarmee de bekendheid en populariteit van Nederlandstalige dichters, maar ook op de status van de dichters en gedichten die mensen lezen, beluisteren en tegenkomen. Deze open vragen waren optioneel.

Deze definitie werd na 'Poëzievragen Deel 1' getoond:

Definitie van poëzie voor de rest van dit onderzoek

Je hebt zonet aangegeven wat jouw persoonlijke opvatting is van poëzie.

We spreken nu af wat de definitie is van poëzie voor de rest van dit onderzoek. Dat betekent niet dat je eerder een 'verkeerde' definitie hebt gegeven. Het betekent alleen dat het voor dit onderzoek belangrijk is dat alle respondenten vanaf nu dezelfde definitie gebruiken.

De volgende vier punten zijn zeer belangrijk voor de rest van dit onderzoek:

- In dit onderzoek worden 'gedichten' en 'poëzie' vanaf nu door elkaar gebruikt. Waar 'poëzie' staat had net zo goed 'gedichten' kunnen staan en andersom. Er is in dit onderzoek dus geen betekenisverschil tussen die twee woorden.
- In dit onderzoek geldt vanaf nu de volgende definitie:
iets is poëzie als het poëzie genoemd wordt, iets is een gedicht als het een gedicht genoemd wordt en iemand is dichter als hij/zij een dichter genoemd wordt.
Bijvoorbeeld:
 - er staat 'poëzie' op de omslag van een boek;
 - een auteur wordt aangekondigd als 'dichter';
 - een website wordt een 'gedichtenwebsite' genoemd;
 - een optreden wordt aangekondigd als een 'poëzie-optreden';
 - iemand kondigt aan 'een gedicht' voor te lezen;
 - een gemeente zegt 'muurgedichten' te hebben verspreid in de stad.
- Teksten op muziek vallen in dit onderzoek niet onder 'poëzie' of 'gedichten'. De volgende voorbeelden zijn in dit onderzoek dus geen poëzie en geen gedichten:
 - songteksten;
 - cabaretliedjes;
 - rapteksten;
 - kinderliedjes.
- Dit onderzoek gaat enkel over Nederlandstalige poëzie. Engelstalige gedichten tellen dus bijvoorbeeld niet mee. Nederlandse vertalingen van gedichten wel.

Vervolgens was deze verkorte definitie tijdens het invullen van de enquête constant in beeld:

We gebruiken deze definitie van poëzie in dit onderzoek:

- Er is in dit onderzoek geen betekenisverschil tussen 'poëzie' en 'gedichten'
- In dit onderzoek geldt de volgende definitie: *iets is poëzie als het poëzie genoemd wordt, iets is een gedicht als het een gedicht genoemd wordt en iemand is dichter als hij/zij een dichter genoemd wordt.*
- Teksten op muziek vallen in dit onderzoek niet onder 'poëzie' of 'gedichten'.
- Dit onderzoek gaat enkel over Nederlandstalige poëzie.

2.6 Analyse van de resultaten

In de analyse van de resultaten wordt telkens gesproken over ‘het ervaren van poëzie’, over ‘poëzie-ervaring’ en over ‘poëzie-ervaarders’. Er is voor deze terminologie gekozen omdat de vragen over poëzie veel verschillende manieren van interactie met poëzie behelzen, niet alleen het lezen van poëzie. Poëzie kan namelijk worden gelezen, geschreven, beluisterd, bekeken en beluisterd, gedeeld en tegengekomen.

In de analyse van de resultaten wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- Respondenten die een bepaalde poëzie-ervaring *nooit* meemaken (niet-poëzie-ervaarders).
- Respondenten die een bepaalde poëzie-ervaring *ooit* meemaken (alle poëzie-ervaarders).
Deze categorie valt uiteen in twee subcategorieën:
 - Frequente poëzie-ervaarders: respondenten die een bepaalde poëzie-ervaring *één keer per maand of vaker* meemaken
 - Incidentele poëzie-ervaarders: respondenten die een bepaalde poëzie-ervaring *één keer per halfjaar of minder vaak* meemaken.

In een schema ziet dit onderscheid er als volgt uit:

meerkeuzeantwoord	frequent/incidenteel	ooit/nooit
1. (Bijna) elke dag	} = frequent (1 keer per maand of vaker)	} = ooit
2. Minstens een keer per week		
3. Minstens een keer per maand		
4. Minstens een keer per halfjaar	} = incidenteel (1 keer per halfjaar of minder vaak)	
5. Minstens een keer per jaar		
6. Minder vaak		
7. Nooit	= nooit	= nooit

De analyses van de antwoorden zijn uitgevoerd in SPSS. Er wordt in dit rapport alleen verslag gedaan van relaties tussen variabelen die significant zijn en die matig, matig sterk of sterk zijn. Het gaat hierbij niet om causale verbanden maar alleen om statistische correlaties.

2.7 Leeswijzer

De belangrijkste resultaten en conclusies van dit onderzoek komen aan de orde in hoofdstuk 3. De aanbevelingen voor het poëzieveld zijn te lezen in hoofdstuk 4. Bijlage I bevat de uitgebreide resultaten en conclusies. De complete vragenlijst is te vinden in Bijlage II. De Bijlagen I en II staan achteraan in dit rapport.

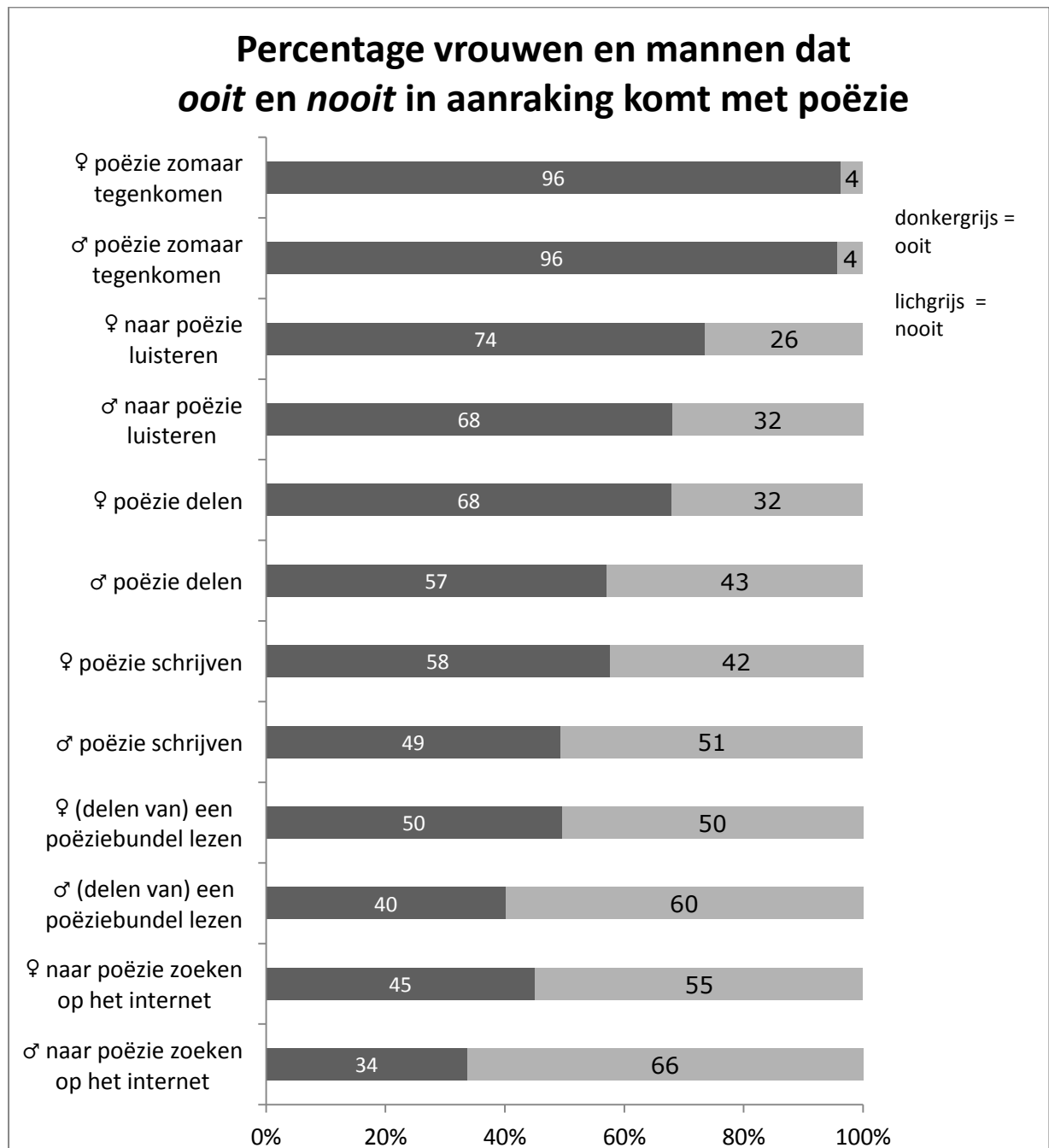
De precieze cijfers en statistische analyses zijn te vinden in Bijlage III. Deze bijlage is niet in dit rapport opgenomen, maar wordt gepubliceerd op de website van Stichting Lezen (www.lezen.nl/publicaties/poezie-in-nederland).

3 Belangrijkste resultaten en conclusies

3.1 Nagenoeg iedereen komt in aanraking met poëzie

Nagenoeg alle volwassenen in Nederland komen in aanraking met poëzie, namelijk 97% van alle Nederlanders van 18 jaar en ouder. Hieronder vallen alle manieren waarop mensen poëzie lezen, schrijven, beluisteren, delen en zomaar tegenkomen. Hierbij geldt dat poëzie alles is wat als poëzie gepresenteerd wordt, met uitzondering van teksten op muziek en niet-Nederlandstalige teksten.

Figuur 1 toont het percentage vrouwen en mannen dat *ooit* en *nooit* in aanraking komt met poëzie.

Figuur 1. Percentage vrouwen (n = 537) en mannen (n = 466) dat *ooit* en *nooit* in aanraking komt met poëzie.

Binnen de zes categorieën zijn de volgende verschillen tussen vrouwen en mannen statistisch significant:

- Vrouwen schrijven vaker dan mannen poëzie alleen voor zichzelf.
- Vrouwen schrijven vaker dan mannen poëzie om aan anderen te laten lezen.
- Vrouwen geven vaker dan mannen poëzieobjecten cadeau.
- Vrouwen delen vaker dan mannen poëzie via social media.
- Vrouwen komen vaker dan mannen zomaar poëzie tegen op een website, op social media en in het huis van iemand anders.
- Mannen komen vaker dan vrouwen zomaar poëzie tegen in de krant en op televisie.

De categorie 'zomaar poëzie tegenkomen' is de enige categorie waarvoor relevante verschillen bestaan op gebied van leeftijd. De volgende verschillen tussen leeftijd zijn statistisch significant: hoe ouder iemand is, hoe minder vaak iemand poëzie zomaar tegenkomt in de openbare ruimte, op de radio, op een website, op social media en in het huis van iemand anders (bijvoorbeeld op een muur, kussensloop, poster of scheurkalender).

3.2 Poëzie als sociaal en collectief fenomeen

Poëzie is voor volwassenen in Nederland vooral een sociaal fenomeen dat collectief ervaren wordt. De manier waarop de meeste Nederlanders poëzie ervaren is tijdens een gelegenheid, zoals een huwelijk of uitvaart, in mondelinge of geschreven vorm (84% van de volwassenen in Nederland heeft dit meegemaakt). Ook het samen luisteren naar poëzie tijdens een live besloten voordracht, zoals een huwelijk of uitvaart (66% heeft dit meegemaakt), en het zelf voordragen van poëzie op een besloten bijeenkomst, zoals een huwelijk of uitvaart (40%), behoren tot de vaak voorkomende poëzie-ervaringen in Nederland.

De sociale en collectieve context van poëzie speelt een belangrijke rol bij het in aanraking komen met poëzie. De meest voorkomende manieren waarop Nederlanders poëzie ervaren in de categorieën 'poëzie schrijven', 'naar poëzie luisteren', 'naar poëzie zoeken op het internet', 'poëzie delen' en 'poëzie zomaar tegenkomen' hebben te maken met een sociale en collectieve context. Het schrijven van poëzie voor een speciale gelegenheid is de vaakst voorkomende reden om gedichten te schrijven; het luisteren naar poëzie tijdens een huwelijk, uitvaart of speech is de vaakst voorkomende manier om naar poëzie te luisteren; het zoeken naar poëzie op het internet om een gedicht uit te zoeken voor een gelegenheid is de vaakst voorkomende reden om te zoeken naar poëzie online; het voordragen van poëzie tijdens een huwelijk, uitvaart of speech is de vaakst voorkomende manier om poëzie te delen; het tegenkomen van poëzie tijdens een gelegenheid is de vaakst voorkomende manier om poëzie zomaar tegen te komen.

Ook de vaakst voorkomende manier waarop poëzie in een boek wordt gelezen, wat geen collectieve maar een individuele ervaring is, heeft een sociaal aspect: de meeste mensen lezen poëziebundels die ze van anderen hebben gekregen.

De collectieve ervaring van poëzie krijgt ook vorm via media waarin mensen tegelijkertijd en/of op grote schaal dezelfde poëzie ervaren. Bijna driekwart van de Nederlanders komt zomaar poëzie tegen op televisie; dit is de tweede meest voorkomende poëzie-ervaring in Nederland. Op nummer drie staat het zomaar tegenkomen van poëzie in de openbare ruimte: 7 op de 10 Nederlanders

maakt dit mee. Ook het zomaar tegenkomen van poëzie in een tijdschrift, in de krant, op social media, op de radio of op een website overkomt de meeste Nederlanders: 6 op de 10 maakt dit mee. Zelf deelt bijna een kwart van de volwassen Nederlanders poëzie via social media.

Ook op een kleinschaliger niveau hebben poëzie-ervaringen sociale eigenschappen: mensen delen gedichten met elkaar, geven elkaar poëzie cadeau en hangen poëzie op in hun huis. Twee derde van de Nederlandse volwassenen komt poëzie tegen in het huis van iemand anders (bijvoorbeeld op een muur, kussensloop, poster of scheurkalender), een derde geeft zelfgeschreven gedichten aan anderen, bijna een derde draagt poëzie voor aan een geliefde of een kind en een vijfde mailt poëzie naar anderen.

3.3 Verschil tussen frequente en incidentele poëzie-ervaarders

Mensen die poëzie *frequent* ervaren, ervaren poëzie vaker op een individuele en persoonlijke manier, terwijl mensen die poëzie *incidenteel* ervaren poëzie vaker ervaren op een sociale en collectieve manier.

Frequente poëzie-ervaarders lezen bijvoorbeeld poëziebundels die ze zelf hebben gekocht, schrijven poëzie alleen voor zichzelf en luisteren naar privévoordrachten van poëzie (bijvoorbeeld door een geliefde). Incidentele poëzie-ervaarders lezen bijvoorbeeld poëziebundels die ze hebben gekregen, schrijven poëzie speciaal voor gelegenheden en luisteren naar live besloten voordrachten van poëzie (bijvoorbeeld tijdens een huwelijk).

Hieronder zijn als voorbeeld de verschillen tussen frequente en incidentele poëzie-ervaarders te zien in twee van de zes categorieën ('poëziebundels lezen' en 'poëzie zomaar tegenkomen').

Poëziebundels lezen

Op welke manieren lezen mensen *frequent* (delen van) een poëziebundel?

Tabel 1a

Percentage respondenten dat frequent (delen van) een poëziebundel leest

	Hoe	%
1	Poëziebundel die je hebt gekocht	7
2	Poëziebundel die je hebt geleend	6
3	Poëziebundel die je hebt gekregen	5

Op welke manieren lezen mensen *incidenteel* (delen van) een poëziebundel?

Tabel 1b

Percentage respondenten dat incidenteel (delen van) een poëziebundel leest

	Hoe	%
1	Poëziebundel die je hebt gekregen	34
2	Poëziebundel die je hebt gekocht	23
3	Poëziebundel die je hebt geleend	19

Poëzie zomaar tegenkomen

Op welke manieren komen mensen *frequent* zomaar poëzie tegen (buiten het boek)?

Tabel 2a

Percentage respondenten dat frequent zomaar poëzie tegenkomt (buiten het boek)

	Hoe	%
1	Op social media	33
2	Op televisie	25
3	In de krant	22
4	Op een website	19
5	Op de radio	19
6	In een tijdschrift	19
7	In de openbare ruimte (bijv. een muurgedicht)	18
8	In je eigen huis (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender)	17
9	In het huis van iemand anders (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender)	14
10	Tijdens een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.)	5

Op welke manieren komen mensen *incidenteel* zomaar poëzie tegen (buiten het boek)?

Tabel 2b

Percentage respondenten dat incidenteel zomaar poëzie tegenkomt (buiten het boek)

	Hoe	%
1	Tijdens een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.)	79
2	In het huis van iemand anders (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender)	53
3	In de openbare ruimte (bijv. een muurgedicht)	52
4	In een tijdschrift	49
5	Op televisie	47
6	In de krant	45
7	Op de radio	42
8	Op een website	38
9	In je eigen huis (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender)	34
10	Op social media	31

Zie voor een overzicht van alle tabellen Bijlage III.II.

3.4 Poëzie: wijdverspreid

Het sinds eind 19^e eeuw gangbare idee dat poëzie een genre is dat we individueel en in stilte lezen ('met een boekje in een hoekje') en het idee dat poëzie een autonome kunstvorm is die zich heeft losgezongen van het brede publiek, lijken op basis van de resultaten van dit onderzoek misvattingen te zijn. Voor de meeste volwassen Nederlanders is poëzie juist een sociaal fenomeen dat collectief ervaren wordt en een functie vervult in het sociale leven en in het privéleven. Dit laat zien dat poëzie geen 'élitaire kunstuiting' of 'een niche' is, maar juist een wijdverspreide kunst- en cultuurvorm. Vooral wat betreft de behoefte aan poëzie in het kader van speciale gelegenheden lijken er nog

kansen weggelegd voor zowel dichters als uitgevers en boekhandelaren, die deze functionaliteit van gedichten desgewenst meer zouden kunnen omarmen.

3.5 Poëzie als mondeling genre

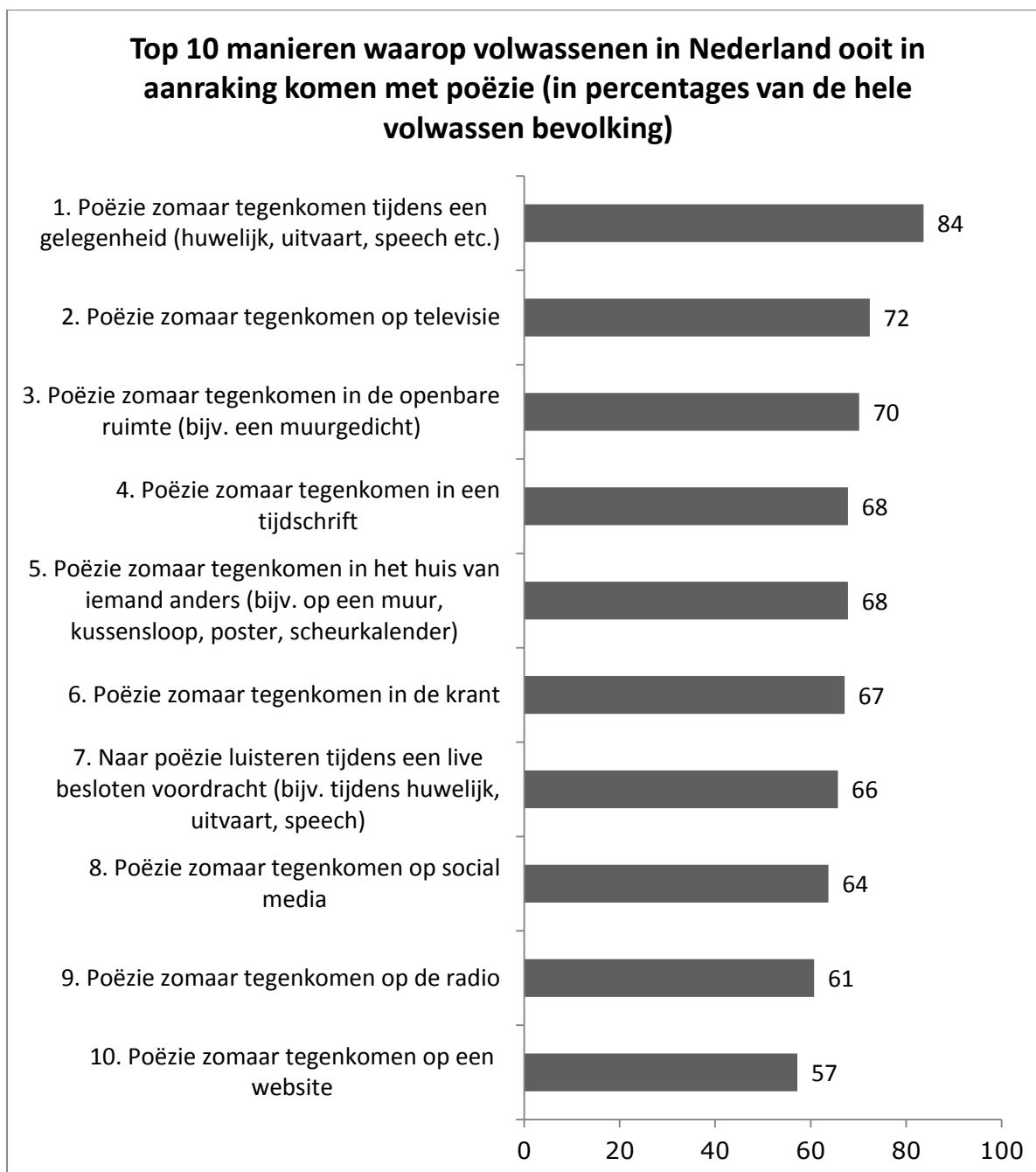
De sociale en collectieve aspecten van poëzie hangen gedeeltelijk samen met het feit dat veel volwassen Nederlanders in aanraking komen met poëzie in mondelinge vorm. Het tegenkomen van gedichten op televisie, tijdens een live besloten voordracht of op de radio overkomt een groot deel van de volwassen bevolking. Ook houden Nederlanders zich bezig met het voordragen van een gedicht tijdens een besloten bijeenkomst (zoals een huwelijk of uitvaart) (40%) of in een privésituatie (bijvoorbeeld aan een geliefde of kind) (30%). Het ervaren en delen van poëzie in mondelinge vorm is op veel manieren anders dan het lezen en delen van poëzie in geschreven vorm. Ook dit verschil is iets waar uitgevers en het onderwijs zich meer op zouden kunnen richten.

3.6 Poëzie als cadeaugenre

Als we poëziebundels opdelen in bundels die mensen zelf kopen, bundels die mensen hebben gekregen en bundels die mensen hebben geleend, zien we dat poëziebundels die mensen hebben gekregen het meest worden gelezen: 40% van alle volwassenen in Nederland leest poëziebundels die ze hebben gekregen. Daarnaast geeft 29% poëziebundels cadeau aan anderen. Dit komt overeen met het percentage Nederlandse volwassenen dat poëzieobjecten, zoals poëziekussenslopen, cadeau geeft (29%).

3.7 Poëzie: vooral zomaar tegenkomen

De meeste volwassen Nederlanders ervaren poëzie op momenten dat die poëzie-ervaring niet de hoofdzaak of het hoofddoel is, bijvoorbeeld tijdens een gelegenheid, tijdens het televisiekijken en in de openbare ruimte (zie Figuur 2). Duidelijk is dat voor de meeste volwassen Nederlanders poëzie vooral leeft buiten het papieren boek.

Figuur 2. Top 10 van manieren waarop volwassenen in Nederland in aanraking komen met poëzie (in percentages van de hele volwassen bevolking). Zie paragraaf I.XI in Bijlage I voor een compleet overzicht.

Tegenover het zomaar tegenkomen van poëzie staat het zelf nemen van initiatief om poëzie te ervaren, bijvoorbeeld door naar poëzie te zoeken op het internet, een poëziebundel te lezen of poëzie te schrijven. Van deze actievere vormen van poëzie-ervaring is het schrijven van poëzie speciaal voor gelegenheden het hoogst geëindigd in de complete lijst, namelijk op nummer 12 (45% van de volwassenen in Nederland doet dit). De eerste keer dat een poëziebundel op de lijst voorkomt is op plaats 14: het lezen van een poëziebundel die je hebt gekregen; 40% van de volwassenen in Nederland doet dit. Zie voor de complete lijst paragraaf I.XI in Bijlage I.

De beknopte vorm van gedichten lijkt een positieve factor te zijn die meespeelt in de verspreiding van poëzie. Gedichten kunnen, anders dan bijvoorbeeld een roman, binnen een kort tijdsbestek worden voorgedragen tijdens een gelegenheid, op tv of op de radio. Ook hebben veel gedichten een ideale lengte om te worden aangebracht in de openbare ruimte of in huis en om te worden gepubliceerd in tijdschriften, in kranten, op websites en op social media.

Op de lijst van de manieren waarop mensen *frequent* in aanraking komen met poëzie is het zoeken naar poëzie op het internet de hoogst geëindigde *actieve* vorm van poëzie-ervaring: 7% doet dit *frequent* (zie paragraaf I.XI in Bijlage I). Op deze lijst staat het zomaar tegenkomen van poëzie op social media op nummer 1: 33% van de volwassen Nederlanders maakt dit *frequent* mee.

Gender, leeftijd en poëziebundelleesgedrag hebben invloed op het zomaar tegenkomen van poëzie. In de volgende gevallen zijn de relaties statistisch significant:

- Vrouwen komen vaker dan mannen poëzie buiten het boek tegen in het huis van iemand anders, op een website en op social media.
- Mannen komen vaker dan vrouwen zomaar poëzie tegen op televisie en in de krant.
- Hoe ouder iemand is, hoe minder vaak iemand poëzie zomaar tegenkomt op de radio, op een website, op social media, in het huis van iemand anders en in de openbare ruimte (bijvoorbeeld een muurgedicht).
- Hoe vaker je een zelfgekochte poëziebundel leest, hoe vaker je ook zomaar poëzie tegenkomt. Dit geldt voor alle manieren waarop je poëzie kunt tegenkomen die in dit onderzoek onderzocht zijn: in de krant, in een tijdschrift, op televisie, op de radio, op een website, op social media, tijdens een gelegenheid, in het eigen huis, in het huis van iemand anders en in de openbare ruimte. Omgekeerd is het ook zo dat hoe vaker je poëzie zomaar tegenkomt, hoe vaker je een poëziebundel leest, maar die relatie is minder sterk. Deze resultaten kunnen inhouden dat je alertheid voor poëzie toeneemt als je vaker poëzie ervaart. Bovendien zou een toename van het zomaar tegenkomen van poëzie ook een groei in het lezen van poëziebundels kunnen betekenen. Het is echter niet zeker of dit het geval is, omdat de analyses van deze relaties statistische correlaties onderzoeken en geen causale verbanden. Opvallend is dat er een significante relatie bestaat tussen het lezen van zelfgekochte poëziebundels en het zomaar tegenkomen van poëzie in de openbare ruimte, aangezien de openbare ruimte juist een plek is waar poëzie gratis toegankelijk is voor iedereen (zie www.straatspoezie.nl voor een inventarisatie van poëzie in de openbare ruimte van Nederland en Vlaanderen). Er zijn overigens wel provincies waar inwoners vaker dan gemiddeld poëzie tegenkomen in de openbare ruimte (bijvoorbeeld Friesland en Utrecht; zie paragraaf I.VIII in Bijlage I). Plausibel is dat mensen die vaker poëziebundels lezen poëzie meer opmerken en/of beter onthouden. Een andere mogelijkheid is dat poëziebundellezers meer soorten teksten in de openbare ruimte als poëzie beschouwen. Daarnaast bestaat de kans dat er meer poëzie te lezen is op plekken in de openbare ruimte waar veel mensen komen die poëziebundels lezen, zoals bibliotheken en boekhandels.

Zie Bijlage I voor meer informatie over de percentages en Bijlage III voor meer informatie over de significanties.

3.8 Poëzie zomaar tegenkomen: waardering en potentie

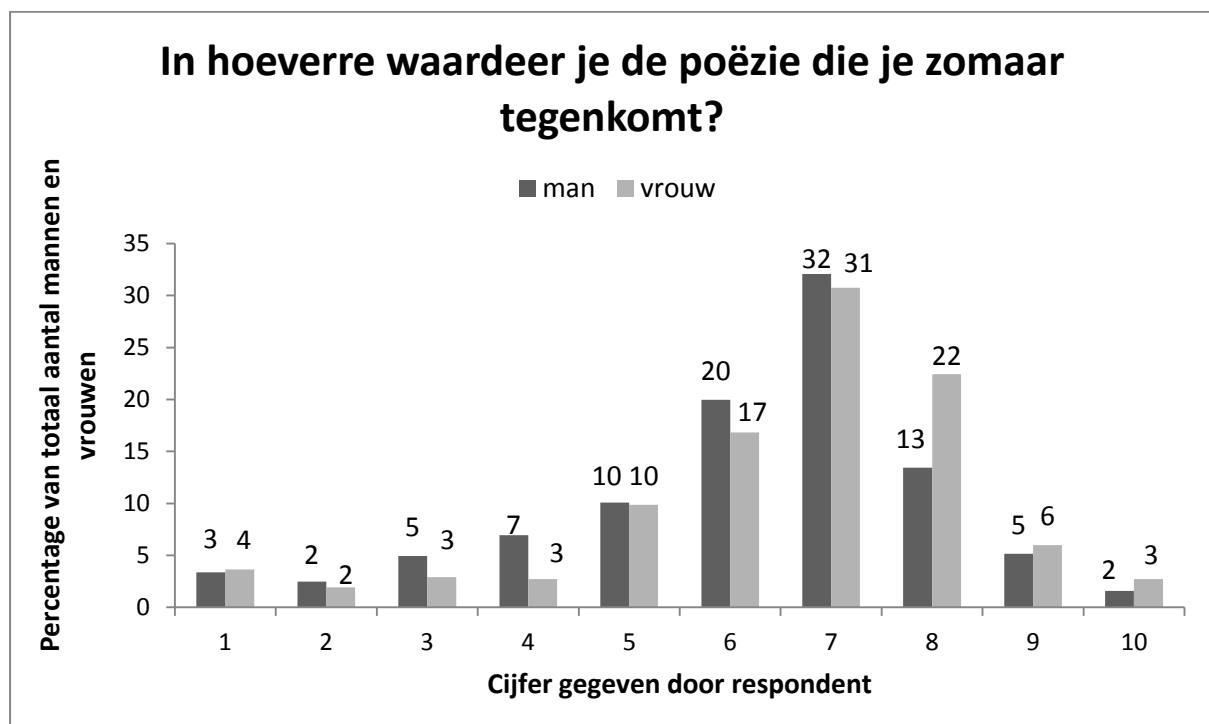
Mensen waarderen de poëzie die ze zomaar tegenkomen gemiddeld met een 6,4 (op een schaal van 1 tot 10) en meer dan de helft geeft het zomaar tegenkomen van poëzie een 7 of hoger. Bijna de helft van de volwassen Nederlanders wil na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie lezen of horen: 48% antwoordde namelijk met een 6 of hoger op de vraag 'In hoeverre wil je na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie lezen of horen?'. Bijna 1 op de 3 mensen gaf een 7 of hoger als antwoord op die vraag.

Gender heeft invloed op het waarderen van het zomaar tegenkomen van poëzie. In de volgende gevallen zijn de relaties statistisch significant:

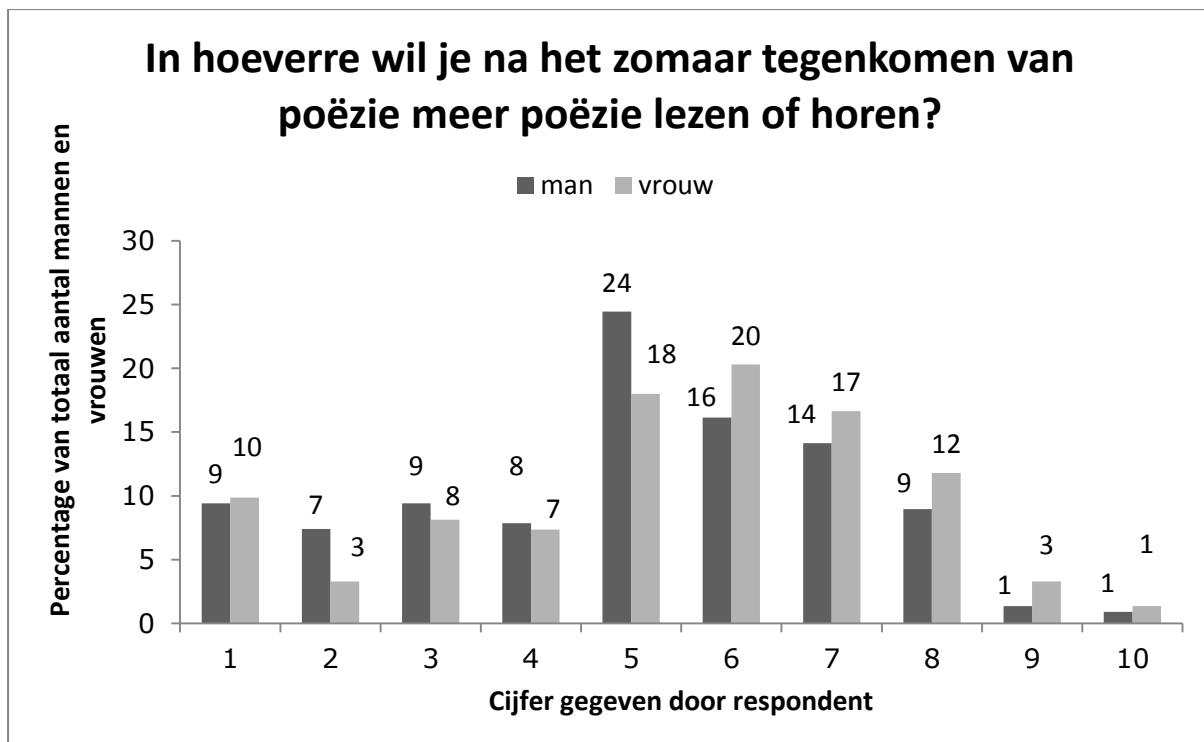
- Vrouwen waarderen het zomaar tegenkomen van poëzie meer dan mannen.
- Vrouwen willen meer dan mannen meer poëzie lezen of horen na het zomaar tegenkomen van poëzie.

Figuur 3 en Figuur 4 tonen het percentage vrouwen en mannen dat met een bepaald cijfer tussen de 1 en 10 antwoordde op de vragen 'In hoeverre waardeer je de poëzie die je zomaar tegenkomt?' en 'In hoeverre wil je na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie lezen of horen?'.

Zie Bijlage III voor de grafieken van alle volwassenen bij elkaar en voor meer informatie over de significantieniveaus.

Figuur 3. In hoeverre wil je na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie lezen of horen? Opgesplitst in percentage mannen (n = 446) en vrouwen (n = 517).

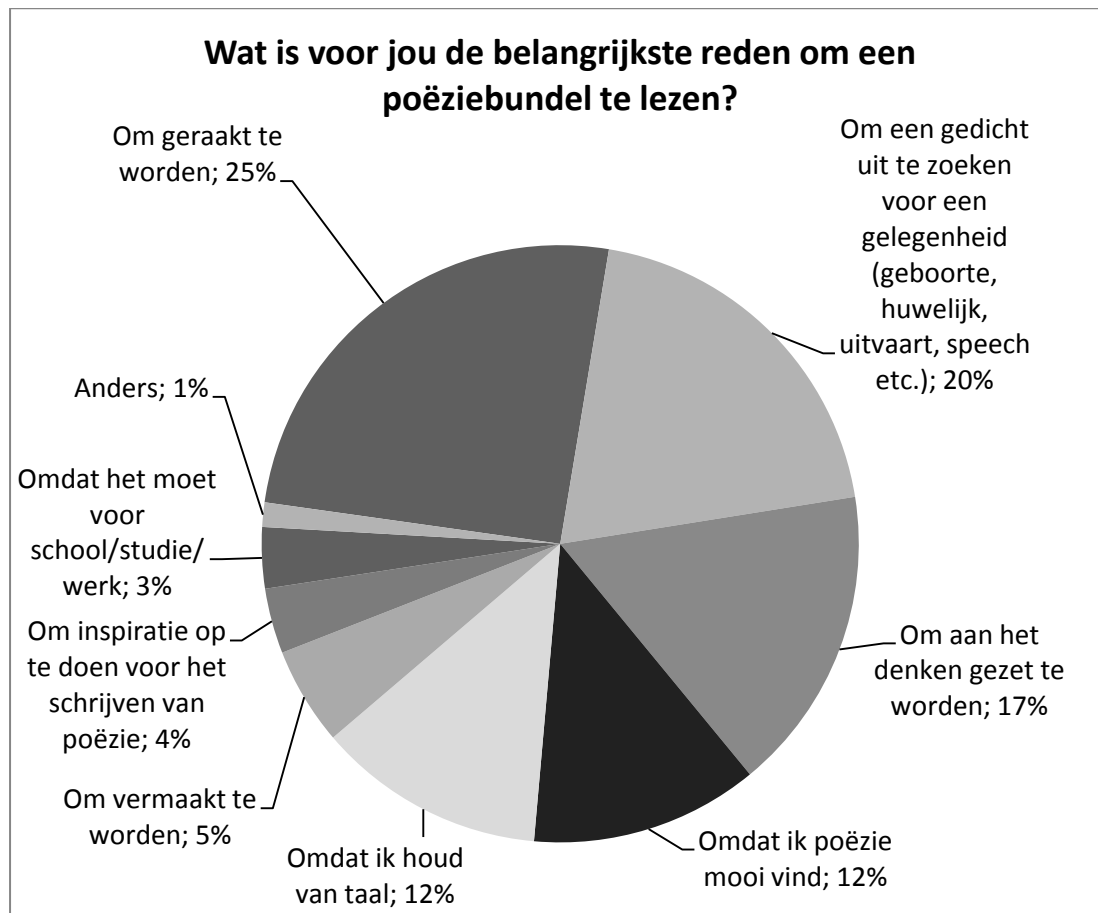

Figuur 4. In hoeverre wil je na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie lezen of horen? Opgesplitst in percentage mannen (n = 446) en vrouwen (n = 517).

Duidelijk is dat er voor het bevorderen van het ervaren van poëzie kansen liggen bij de momenten waarop Nederlanders zomaar in aanraking komen met poëzie. Uitgevers, boekhandelaren en vooral het onderwijs zouden de potentie die verscholen zit in de waardering voor dit soort poëzie-ervaringen beter kunnen benutten. Ook kunnen instanties die poëzie verspreiden zorgen voor explicietere, directere en toegankelijker mogelijkheden om tijdens of na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie te lezen of te horen.

3.9 Poëzie: emotie, gelegenheden, aan het denken gezet worden

De hoofdreden dat mensen ervoor kiezen om poëzie te ervaren is om geraakt te worden; dit is de vaakst genoemde reden om een poëziebundel te lezen (zie Figuur 5), om naar poëzie te luisteren en om poëzie te delen met anderen. Alleen voor het zoeken naar poëzie op het internet (zie Figuur 6) staat een andere reden op nummer 1, namelijk om een gedicht uit te zoeken voor een gelegenheid. Dit is voor de andere categorieën de tweede meest genoemde reden. Aan het denken gezet worden is de derde meest genoemde reden om ervoor te kiezen poëzie te ervaren.

Figuur 5. Percentage per gekozen antwoord op de vraag 'Wat is voor jou de belangrijkste reden om een poëziebundel te lezen?'.

Figuur 6. Percentage per gekozen antwoord op de vraag ‘Wat is voor jou de belangrijkste reden om een poëziebundel te lezen?’.

3.10 Hoe bekender een tekstsoort, des te lager het ‘poëziegehalte’

De respondenten kregen een lijst te zien met 14 voorbeelden van tekstsoorten. Voor ieder voorbeeld kozen de respondenten één antwoord uit de volgende lijst:

- Ik vind die teksten poëzie
- Ik vind die teksten geen poëzie
- Ik ken die teksten niet

De resultaten tonen per tekstsoort hoe bekend die tekstsoort is (de ‘bekendheid’ van die tekst) en in hoeverre die tekstsoort als poëzie wordt beschouwd (het ‘poëziegehalte’ van die tekst). Over het algemeen geldt: hoe bekender een tekstsoort, des te lager het ‘poëziegehalte’. En: hoe onbekender de tekstsoort, des te hoger het ‘poëziegehalte’. Bundels in boekhandels, het Poëziweekgeschenk, de teksten van de Dichter des Vaderlands en de teksten die tijdens poetry slams worden voorgedragen, zijn bijvoorbeeld relatief onbekend, maar worden door het grootste gedeelte van de mensen die de teksten kennen wel als poëzie beschouwd. Sinterklaasgedichten en Nijntjeboeken zijn daarentegen erg bekend, maar worden door de meeste mensen die de teksten kennen niet als poëzie beschouwd.

Teksten van Toon Hermans en teksten in poesiealbums scoren het hoogst op zowel ‘bekendheid’ als ‘poëziegehalte’ en kunnen gezien worden als de bekendste tekstsoorten die als poëzie worden beschouwd in Nederland (van de 14 genoemde tekstsoorten die de respondenten zijn voorgelegd). Dit is opvallend omdat noch de teksten van Toon Hermans, noch de teksten in poesiealbums institutioneel gezien als poëzie beschouwd worden.

Tabel 3 toont hoeveel procent van de respondenten de soorten teksten kent. Tabel 4 toont welk percentage van de respondenten die de teksten kennen die teksten poëzie vindt.

Tabel 3

Een overzicht van welke soorten teksten de respondenten kennen

	Soort tekst	Ik ken die teksten (%)
1	Sinterklaasgedichten	90
2	Poesiealbums	86
3	Toon Hermans	81
4	Nijntjeboeken	80
5	Nationale Herdenking	75
6	Rouwadvertenties	73
7	Candlelight	61
8	Nico Dijkshoorn	60
9	Jeugd van Tegenwoordig	52
10	Bundels in boekhandel	52
11	Dichter des Vaderlands	45
12	Poëzieweekgeschenk	36
13	Poetry slams	31
14	Spinvis	25

Tabel 4

Een overzicht van welke soorten teksten de respondenten (die de tekstsoort kennen) poëzie vinden

	Soort tekst	Ik vind die teksten poëzie (%)
1	Bundels in boekhandel	95
2	Poëzieweekgeschenk	88
3	Dichter des Vaderlands	85
4	Poetry slams	80
5	Toon Hermans	78
6	Candlelight	67
7	Poesiealbums	59
8	Nationale Herdenking	55
9	Spinvis	54
10	Rouwadvertenties	54
11	Nico Dijkshoorn	51
12	Sinterklaasgedichten	30

13	Nijntjeboeken	21
14	Jeugd van Tegenwoordig	19

Zie voor meer informatie paragraaf I.I in Bijlage I en Bijlage III.

3.11 Vooral mannelijke dichters zijn bekend, vooral vrouwelijke dichters en overleden dichters worden gewaardeerd

Nederlandse volwassenen noemen vooral mannelijke dichters wanneer er gevraagd wordt naar voorbeelden van poëzie. Bij al deze vragen worden er meer mannen dan vrouwen in het antwoord genoemd. Het maximale percentage vrouwen dat genoemd wordt is 20%: bij de vraag 'Kun je een poëziebundel, dichter of gedicht noemen die/dat je goed vindt?'. Het minimale percentage vrouwen dat genoemd wordt is 0%: bij de vraag 'Kun je een voorbeeld noemen van poëzie die je gehoord hebt en slecht vindt (naam van dichter, programma, festival, website etc.)?'.

In alle categorieën wordt er een hoger percentage mannen onder 'slechte poëzie' genoemd dan onder 'goede poëzie'; bij vrouwen is dit in alle categorieën andersom. Het is dus zo dat vrouwelijke dichters veel minder vaak genoemd worden dan mannelijke dichters, maar relatief gezien hoger gewaardeerd worden dan hun mannelijke collega's.

Vooraf overleden dichters worden genoemd als voorbeeld van goede poëzie en vooral levende dichters worden aangehaald als voorbeeld van slechte poëzie. Dichters die één of meerdere poëziebundels hebben uitgegeven bij een erkende uitgeverij – oftewel: dichters die geconsacreeerd zijn door literaire instituten – worden het vaakst genoemd wanneer er naar een voorbeeld van poëzie wordt gevraagd. Waarschijnlijk zijn hier de effecten van het literatuuronderwijs te zien: dode, mannelijke, canonieke dichters die op middelbare scholen werden en worden behandeld, zijn blijkbaar de dichters aan wie respondenten denken wanneer er gevraagd wordt naar voorbeelden van poëzie. Deze resultaten laten zien dat, ondanks dat poëzie vooral buiten het boek collectief wordt ervaren, de productie van poëzie via erkende uitgeverijen grote invloed heeft op de namen van dichters die Nederlandse volwassenen noemen.

Op basis van een relatief beperkt aantal antwoorden en met het risico van beïnvloeding door eerder gestelde vragen kan gesteld worden dat Toon Hermans, Jules Deelder, Annie M.G. Schmidt, Gerrit Komrij, Ida Gerhardt, Hendrik Marsman en Nel Benschop de meest bekende en de hoogst gewaardeerde dichters in Nederland zijn. Nico Dijkshoorn en Herman Finkers zijn de bekendste dichters die het minst worden gewaardeerd.

Zie voor meer informatie paragraaf I.X in Bijlage I en Bijlage III.

4 Aanbevelingen voor het poëzieveld

Het primaire doel van dit onderzoek is om nieuwe kennis te verzamelen voor academisch onderzoek naar poëzie in Nederland. De resultaten worden door initiatiefnemer en promovendus Kila van der Starre gebruikt voor haar proefschrift over 'poëzie buiten het boek' aan de Universiteit Utrecht. De resultaten van dit onderzoek verschaffen echter ook kennis die bruikbaar kan zijn voor verschillende organisaties die zich in Nederland bezighouden met poëzie. Daarom worden hieronder enkele aanzetten gegeven tot manieren waarop organisaties de resultaten zouden kunnen gebruiken in de praktijk. Uiteraard kunnen ook andere conclusies getrokken worden uit dit rapport die bruikbaar kunnen zijn in de praktijk.

- Dit onderzoek toont dat nagenoeg alle volwassenen in Nederland in aanraking komen met poëzie, dat dit vooral gebeurt door poëzie zomaar tegen te komen en dat die ervaringen over het algemeen positief worden gewaardeerd én bij de helft van volwassenen tot de behoefte leiden om meer poëzie te lezen of te beluisteren.
- Landelijke initiatieven voor poëziebevordering, zoals het Poëziweekgeschenk en de Dichter des Vaderlands, zijn relatief onbekend. Voor de bevordering van de ervaring van poëzie liggen er meer kansen bij de momenten waarop Nederlanders zomaar in aanraking komen met poëzie. Uitgevers, boekhandelaren en het onderwijs zouden de waardering die mensen hebben voor dit soort poëzie-ervaringen beter kunnen benutten. Instanties die poëzie verspreiden zouden kunnen zorgen voor explicietere, directere en toegankelijke mogelijkheden om tijdens of na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie te lezen of te horen. Het opnemen van bronvermeldingen in de vorm van bundeltitels, websiteadressen en YouTube-kanalen zou mensen bijvoorbeeld de weg kunnen wijzen naar meer poëzie. Dit soort verwijzingen ontbreekt vaak bij bijvoorbeeld muurgedichten, radio- en televisieoptredens van dichters, poëzieposters en gedichten op social media.
- Ook zou de beknopte vorm van gedichten nog beter gebruikt kunnen worden om het aantal poëzie-ervaringen te verhogen. De kans op het zomaar tegenkomen van poëzie zou vergroot kunnen worden door meer poëzie te verspreiden op onverwachte plekken, bijvoorbeeld tijdens niet-literaire televisie- en radioprogramma's, in niet-literaire tijdschriften, op social media en in de openbare ruimte. De alertheid voor poëzie kan namelijk toenemen wanneer men poëzie vaker ervaart. Bovendien kan een toename van het zomaar tegenkomen van poëzie ook een groei in het lezen van poëziebundels betekenen.
- Het inzicht dat poëzie overal is en als *stepping stone* zou kunnen fungeren tot het vaker willen lezen en beluisteren van poëzie is een vruchtbaar idee voor het onderwijs. Docenten zouden poëzielessen sterker kunnen baseren op *bestaande* poëzie-ervaringen dan alleen op het streven naar *nieuwe* poëzie-ervaringen. Ook de relatie tussen poëzie in geschreven vorm en in mondelinge vorm verdient meer aandacht. De meeste Nederlanders zijn eraan gewend om *collectief* naar gedichten te *luisteren*, bijvoorbeeld tijdens bruiloften en uitvaarten en op de televisie en de radio, terwijl in het onderwijs vaak de nadruk ligt op het individueel en in stilte lezen van poëzie. Docenten en samenstellers van lesmethodes zouden meer gebruik kunnen maken van poëzievoordrachten, zowel live als in de vorm van audio- en video-opnames. Het inzetten van deze niet-geschreven media zou er bovendien voor kunnen zorgen dat er meer aandacht komt voor hedendaagse dichters, van wie een groot deel vrouw is, waardoor de

selectie namen die mensen kennen diverser wordt en minder exclusief bestaat uit overleden mannelijke dichters.

- Voor organisaties die bepaalde groepen *incidentele* poëzie-ervaarders willen stimuleren om *frequente* poëzie-ervarder te worden, kan het bruikbaar zijn om te weten welke eigenschappen samenhangen met welke poëzie-ervaringen. Vrouwen waarderen bijvoorbeeld het zomaar tegenkomen van poëzie meer dan mannen. Vrouwen, frequente poëzie-ervaarders en jongvolwassenen komen vooral op social media in aanraking met poëzie. Jongvolwassenen ervaren vooral poëzie op het internet en op de radio. Mannen komen vooral poëzie tegen in de krant en op de televisie.
- Het gebruik van e-readers en mobiele applicaties speelt slechts een beperkte rol in de manieren waarop de volwassen bevolking met poëzie in aanraking komt.
- Uitgevers en boekhandelaren zouden meer kunnen doen met het feit dat poëzie in Nederland populair is als cadeaugenre. De grootste groep volwassenen die (delen van) poëziebundels leest, doet dit namelijk door een poëziebundel te lezen die men heeft gekregen. In Nederland is de groep mensen die poëziebundels cadeau geeft bovendien nagenoeg even groot als de groep die poëzieobjecten (bijvoorbeeld een poëziekussensloop) cadeau geeft.
- De relatie tussen het lezen van non-fictie en het lezen van poëzie zou door uitgeverijen en boekhandelaren sterker aangehaald kunnen worden, bijvoorbeeld door in aanbiedingsfolders en etalages de twee genres aan elkaar te koppelen. Tijdens de Poëzieweek zou er ook speciale aandacht kunnen uitgaan naar non-fictielezers. Mensen die vaak fictie lezen en vooral mensen die vaak non-fictie lezen, lezen namelijk ook vaak poëziebundels.
- Het internet is een medium waar het poëzieveld zich meer op zou kunnen richten. Meer dan een kwart van de Nederlandse volwassenen luistert weleens naar poëzie op het internet. Het zomaar tegenkomen van poëzie op social media maken 6 op de 10 mensen mee. Zelf deelt bijna een kwart van de volwassen Nederlanders weleens poëzie via social media.
- Organisaties zouden de populariteit van gedichten tijdens sociale gelegenheden meer kunnen omarmen door een uitgebreider aanbod van gedichten aan te bieden via verschillende media. Meer dan een derde van de Nederlandse volwassenen zoekt weleens naar poëzie om te lezen op het internet. De hoofdreden hiervan is dat mensen een gedicht zoeken voor een gelegenheid. Ook het lezen van poëziebundels, het luisteren naar poëzie en het delen van poëzie hangt voor velen samen met het uitzoeken van een gedicht voor een speciale gebeurtenis.

Over de onderzoeker

De initiatiefnemer van dit onderzoek, promovendus Kila van der Starre, is sinds oktober 2014 werkzaam aan de Universiteit Utrecht. Zij bereidt onder leiding van prof. dr. Geert Buelens (Universiteit Utrecht), dr. Laurens Ham (Universiteit Utrecht) en prof. dr. Yves T'Sjoen (Universiteit Gent) een proefschrift voor over poëzie buiten het boek in Nederland.

Het vierjarige onderzoeksproject wordt mogelijk gemaakt door een persoonlijke beurs van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Het onderzoek richt zich op verschillende vormen van poëzie buiten het boek, waaronder poëzie op het podium, op de radio, op social media, in de openbare ruimte, op gebruiksvoorwerpen en op lichamen (poëzietatoeages). Van der Starre onderzoekt de productie, receptie en ervaring van deze soorten poëzie door literatuurhistorisch, theoretisch en empirisch onderzoek uit te voeren.

Contact: k.a.vanderstarre@uu.nl

Meer informatie over het promotieonderzoek: <http://kilavanderstarre.com>

Literatuurlijst

- Omzet poëzieverkoop sinds 2007 gehalveerd. (2013, 30 januari). *De Standaard*. Geraadpleegd van www.standaard.be/cnt/dmf20130130_00451060
- Omzet poëzieverkoop sinds 2007 gehalveerd. (2013, 30 januari). *Knack*. Geraadpleegd van www.knack.be/nieuws/boeken/omzet-poezieverkoop-sinds-2007-gehalveerd/article-normal-85864.html
- Poëzie zit weer in de lift. (2014, 23 januari). *De Morgen*. Geraadpleegd van www.demorgen.be/plus/poezie-zit-weer-in-de-lift-b-1412190404038
- Schwartz, L. K., Goble, L., English, N., & Bailey, R. F. (2006). *Poetry in America. Review of the findings*. Chicago: The Poetry Foundation.
- SMB/GfK (2015). *Rapportage boekenbranche meting 33. Tweede reguliere meting van 2015 naar het kopen, lezen en lenen van boeken*. Geraadpleegd van <http://kvbboekwerk.nl/marktcijfers/consumentenonderzoek>
- Starre, K. van der (2014). 'We hebben toch een stem die we graag willen laten klinken?' Poëzie op het podium sinds Poëzie in Carré. *Ons Erfdeel*, 3, 22-31.
- Starre, K. van der (nog te verschijnen). Empirisch onderzoek naar het publiek van De Nacht van de Poëzie. Te verschijnen in proefschrift aan de Universiteit Utrecht (2018/2019).
- Vierde Poëzieweek eclatant succes. (2016, 23 februari). *CPNB*. Geraadpleegd van www.poezieweek.com/4de-poezieweek-eclatant-succes

Bijlage I Uitgebreide resultaten en conclusies

Hieronder worden de resultaten en conclusies van dit onderzoek uitgebreider uiteengezet dan in hoofdstuk 3. De precieze cijfers en statistische analyses zijn in Bijlage III te vinden. De complete vragenlijst staat in Bijlage II.

I.1 Wat is poëzie?

De respondenten kregen een lijst te zien met 14 voorbeelden van tekstsoorten. Deze teksten werden beschreven, niet gegeven. Voor ieder voorbeeld kozen de respondenten één van de volgende drie antwoorden:

- Ik vind die teksten poëzie
 - Ik vind die teksten geen poëzie
 - Ik ken die teksten niet
1. De teksten die mensen schrijven als Sinterklaasgedicht
 2. De teksten die Nico Dijkshoorn voorleest bij het televisieprogramma *De Wereld Draait Door*
 3. De teksten die de Dichter des Vaderlands publiceert (ten tijde van het onderzoek Anne Vegter)
 4. De teksten van Toon Hermans
 5. De teksten van Spinvis
 6. De teksten van De Jeugd van Tegenwoordig
 7. De teksten in Nijntjeboeken
 8. De teksten in poesiealbums
 9. De teksten die worden voorgedragen tijdens een poetry slam
 10. De teksten die worden voorgedragen in het radioprogramma *Candlelight*
 11. De teksten in het Poëziweekgeschenk (in 2016 geschreven door Stefan Hertmans, in 2015 door Ilja Leonard Pfeijffer)
 12. De teksten van dichters die geciteerd worden in rouwadvertenties
 13. De teksten die scholieren ieder jaar voordragen tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei
 14. De teksten die in bundels staan in het rek 'Poëzie' in de boekhandel
- Uit de reacties op de 14 voorbeelden van teksten die de respondenten werden voorgelegd (alleen een beschrijving, niet de teksten zelf) blijkt dat in de meeste gevallen geldt dat hoe bekender de tekstsoort is, des te lager het 'poëziegehalte' (de mate waarin men de tekst als poëzie beschouwt) is en hoe onbekender de tekstsoort is, des te hoger het 'poëziegehalte' is.
 - Bundels in boekhandels, het Poëziweekgeschenk, de teksten van de Dichter des Vaderlands en de teksten die tijdens poetry slams worden voorgedragen zijn relatief onbekend, maar worden door het grootste gedeelte van de mensen die de teksten kennen wél als poëzie beschouwd. Sinterklaasgedichten en Nijntjeboeken zijn erg bekend, maar worden door de meeste mensen die de teksten kennen niet als poëzie beschouwd.
 - Teksten van Toon Hermans en teksten in poesiealbums scoren het hoogst op zowel 'bekendheid' als 'poëziegehalte' en kunnen gezien worden als de bekendste tekstsoorten die als poëzie worden beschouwd in Nederland (uit de 14 genoemde tekstsoorten). Dit is opvallend omdat noch de teksten van Toon Hermans, noch de teksten in poesiealbums institutioneel gezien als poëzie beschouwd worden.

- Hoe jonger iemand is, hoe kleiner de kans dat hij/zij de teksten die in het radioprogramma *Candlelight* worden voorgedragen en de teksten van Toon Hermans kent.
- Hoe jonger iemand is, hoe groter de kans dat hij/zij de teksten die worden voorgedragen tijdens een poetry slam kent en als poëzie beschouwt.
- Hoe jonger iemand is, hoe groter de kans dat hij/zij de teksten in Nijntjeboeken kent.
- Hoe jonger iemand is, hoe groter de kans dat hij/zij de teksten van De Jeugd van Tegenwoordig kent en als poëzie beschouwt.
- Meer mannen dan vrouwen vinden Sinterklaasgedichten poëzie.
- Meer vrouwen dan mannen kennen de teksten die de Dichter des Vaderlands publiceert niet.
- Meer mannen dan vrouwen kennen de teksten in Nijntjeboeken en de teksten in poesiealbums niet.
- Meer vrouwen dan mannen vinden de teksten in Nijntjeboeken geen poëzie.
- Meer vrouwen dan mannen vinden de teksten in poesiealbums poëzie.
- Meer vrouwen dan mannen vinden de teksten die scholieren ieder jaar voordragen tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei poëzie.
- Meer mannen dan vrouwen kennen de teksten die in bundels staan in het rek 'Poëzie' in de boekhandel niet.
- Meer vrouwen dan mannen vinden de teksten die in bundels staan in het rek 'Poëzie' in de boekhandel poëzie.

Zie Bijlage III voor meer informatie.

I.II Nagenoeg iedereen komt in aanraking met poëzie

- 97,4% van de Nederlandse volwassenen komt in aanraking met poëzie. Er waren namelijk slechts 26 respondenten van de 1003 die op alle 40 vragen over in aanraking komen met poëzie 'Nooit' invulden. De overige 977 respondenten vulden bij minstens één vraag in dat ze poëzie op de betreffende manier hadden ervaren.

I.III Poëziebundels lezen

- 39,78% van de Nederlandse volwassenen leest (delen van) poëziebundels die ze hebben gekregen. Dit is een hoger percentage dan de mensen die (delen van) bundels lezen die ze zelf hebben gekocht (30,41%) of geleend (24,73%).
- 34,30% van de Nederlandse volwassenen leest *incidenteel* (delen van) een poëziebundel die ze hebben gekregen. Dit is een hoger percentage dan de mensen die (delen van) een bundel lezen die ze hebben gekocht (23,43%) of geleend (18,95%).
- 6,98% van de Nederlandse volwassenen leest *frequent* (delen van) een poëziebundel die ze zelf hebben gekocht. Dit is een hoger percentage dan de mensen die (delen van) een bundel lezen die ze hebben geleend (5,78%) of gekregen (5,48%).
- Hoe vaker iemand fictie leest, hoe vaker hij/zij (delen van) een zelfgekochte poëziebundel, een gekregen poëziebundel of een geleende poëziebundels leest. De relatie is het sterkst tussen het lezen van fictie en het lezen van (delen van) een zelfgekochte poëziebundel.
- Hoe vaker iemand non-fictie leest, hoe vaker hij/zij (delen van) een zelfgekochte poëziebundel, een gekregen poëziebundel en een geleende poëziebundel leest. De relatie is het sterkst tussen het lezen van non-fictie en het lezen van (delen van) een zelfgekochte poëziebundel.

- De relatie tussen het lezen van non-fictie en het lezen van (delen van) een poëziebundel is sterker dan de relatie tussen het lezen van fictie en het lezen van (delen van) een poëziebundel.
- Gender en leeftijd maken geen significant verschil in hoe vaak mensen (delen van) een poëziebundel lezen.

I.IV Poëzie schrijven

- De meeste volwassenen in Nederland die poëzie schrijven doen dit speciaal voor een gelegenheid zoals een huwelijk, uitvaart of speech; bijna de helft van de volwassenen in Nederland (45,06%) doet dit.
- Poëzie alleen voor jezelf schrijven en poëzie schrijven om aan anderen te laten lezen: dit doet rond een kwart van de Nederlandse volwassenen (respectievelijk 26,62% en 24,13% van de volwassen Nederlandse bevolking).
- 42,68% van de volwassenen in Nederland schrijft *incidenteel* speciaal voor een gelegenheid.
- Volwassenen in Nederland die *frequent* poëzie schrijven doen dit het vaakst alleen voor zichzelf (5,38%), om aan anderen te laten lezen (4,19%) of om zelf deze poëzie online te plaatsen, bijvoorbeeld op een website of op social media.
- Hoe vaker je poëzie schrijft, hoe vaker je (delen van) een poëziebundel leest. En hoe vaker je (delen van) een poëziebundel leest, hoe vaker je poëzie schrijft. De eerstgenoemde relatie is sterker dan de tweede.
- Vrouwen schrijven vaker dan mannen poëzie alleen voor zichzelf en om aan anderen te laten lezen.
- Leeftijd maakt geen significant verschil in hoe vaak mensen poëzie schrijven.

I.V Luisteren naar poëzie

- Het luisteren naar poëzie vindt in Nederland het vaakst plaats tijdens een live besloten voordracht, bijvoorbeeld tijdens een huwelijk, uitvaart of speech; 65,70% van Nederlandse volwassenen maakt dit mee.
- Luisteren naar een live privévoordracht, bijvoorbeeld naar een gedicht dat wordt voorgedragen door je geliefde, doet 28,71% van de Nederlanders. Luisteren naar poëzie op het internet, bijvoorbeeld op YouTube of in een podcast, doet 26,82% van volwassenen.
- Volwassenen in Nederland die *incidenteel* naar poëzie luisteren doen dit het vaakst tijdens een live besloten voordracht (61,91%) of tijdens een live privévoordracht (23,83%).
- Volwassenen die *frequent* naar poëzie luisteren doen dit het vaakst tijdens een live privévoordracht, bijvoorbeeld naar een gedicht dat wordt voorgedragen door hun geliefde (4,88%), op het internet, zoals in podcasts (4,79%) of tijdens een live besloten voordracht zoals een huwelijk, uitvaart of speech (3,79%).
- Hoe vaker je naar poëzie luistert, hoe vaker je (delen van) een poëziebundel leest. En hoe vaker je (delen van) een poëziebundel leest, hoe vaker je naar poëzie luistert. De tweede relatie is sterker dan de eerste, behalve in het geval van luisteren naar een live poëzieprivévoordracht.
- Gender en leeftijd maken geen significant verschil in hoe vaak mensen naar poëzie luisteren.

I.VI Poëzie zoeken op het internet

- Meer dan één derde van de Nederlandse volwassenen (35,00%) zoekt naar poëzie om te lezen op het internet. 27,92% doet dit *incidenteel*. 7,08% doet dit *frequent*. Het zoeken naar poëzie om te kijken en te beluisteren op het internet, zoals op YouTube, doet 22,13%. 5,09% van volwassen Nederlanders doet dit *frequent*.
- Hoe vaker je poëzie opzoekt op het internet, hoe vaker je (delen van) een poëziebundel leest. En hoe vaker je (delen van) een poëziebundel leest, hoe vaker je poëzie opzoekt op het internet. Vooral in het geval van poëzie lezen op een e-reader en een poëzie-app gebruiken is de eerstgenoemde relatie het sterkst. Als je vaak poëzie leest op een e-reader en/of een poëzie-app gebruikt, is het heel waarschijnlijk dat je ook vaak (delen van) een poëziebundel leest.
- Gender en leeftijd maken geen significant verschil in hoe vaak mensen poëzie zoeken op het internet.

I.VII Poëzie delen

- 40,48% van de volwassenen in Nederland draagt poëzie voor op besloten bijeenkomsten, bijvoorbeeld tijdens een huwelijk, uitvaart of speech. 35,19% van de volwassenen in Nederland geeft zelfgeschreven gedichten aan anderen. 29,61% draagt poëzie voor in privésituaties, bijvoorbeeld door een gedicht voor te dragen aan een geliefde of aan een kind.
- 37,88% van de volwassenen in Nederland draagt *incidenteel* poëzie voor tijdens een besloten bijeenkomst.
- Mensen die *frequent* poëzie delen doen dit het vaakst door poëzie te delen via social media (5,48%), door poëzie voor te dragen in een privésituatie (3,69%) of door poëzie naar iemand te mailen (3,59%).
- Ongeveer evenveel mensen geven poëziebundels (29,21%) als poëzievoorwerpen (29,01%) cadeau, zoals een gedicht op een kussensloop of keukenschort. Dit is ook ongeveer gelijk in het geval van het *frequent* cadeau geven van een poëziebundel (2,59%) en een poëzievoorwerp (2,49%).
- Hoe vaker je poëzie deelt, hoe vaker je (delen van) een poëziebundel leest. En hoe vaker je (delen van) een poëziebundel leest, hoe vaker je poëzie deelt. De eerste relatie is bij de meeste gevallen sterker dan de tweede.
- Vrouwen geven vaker dan mannen poëzieobjecten cadeau. Vrouwen delen vaker dan mannen poëzie via social media.
- Leeftijd maakt geen significant verschil in hoe vaak mensen poëzie delen.

I.VIII Poëzie zomaar tegenkomen

- 83,65% van de Nederlandse volwassenen komt poëzie tegen tijdens gelegenheden, zoals tijdens een huwelijk, uitvaart of speech. Ook het zomaar tegenkomen van poëzie op televisie (72,38%) en in de openbare ruimte (70,19%) overkomt een grote groep van de volwassen bevolking.
- Het *incidenteel* zomaar tegenkomen van poëzie gebeurt het vaakst tijdens een gelegenheid (78,86%), in het huis van iemand anders (53,43%) en in de openbare ruimte (52,05%).
- Het *frequent* zomaar tegenkomen van poëzie gebeurt het vaakst op social media; bijna één derde (32,60%) van de volwassen Nederlanders ziet *frequent* poëzie voorbij komen op social

media. Rond een kwart komt *frequent* poëzie tegen op de televisie (25,22%) en in de krant (22,23%).

- In Nederland komt 70,19% van de volwassenen poëzie tegen in de openbare ruimte. De inwoners van de provincies Friesland (80,56%), Utrecht (80,00%), Flevoland (76,00%), Gelderland (72,81%) en Zeeland (70,27%) zitten boven dat landelijke gemiddelde.
- In Nederland komt 18,14% van de volwassenen *frequent* poëzie tegen in de openbare ruimte. De inwoners van de provincies Groningen (23,08%), Utrecht (22,85%), Friesland (22,22%), Gelderland (20,17%) en Zuid-Holland (18,78%) zitten boven dat landelijke gemiddelde.
- Mensen waarderen de poëzie die ze zomaar tegenkomen gemiddeld met een 6,4 (op een schaal van 1 tot 10) (standaarddeviatie = 1,9). Meer dan de helft van de respondenten (57,53%) antwoordde met een 7 of hoger op de vraag 'In hoeverre waardeer je de poëzie die je zomaar tegenkomt?'.
 - Iets minder dan de helft van de respondenten (47,87%) antwoordde op de vraag 'In hoeverre wil je na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie lezen of horen?' met een 6 of hoger, wat betekent dat bijna één op de twee mensen meer poëzie zou willen lezen of horen na het zomaar tegenkomen van poëzie. 29,49% van de mensen antwoordt met een 7 of hoger.
- Hoe vaker iemand zich via social media informeert over de actualiteit, hoe vaker hij/zij zomaar poëzie tegenkomt op social media. Hoe vaker iemand zich via een papieren krant met abonnement informeert over de actualiteit, hoe vaker hij/zij zomaar poëzie tegenkomt in de krant. Hoe vaker iemand zich via het journaal op televisie informeert over de actualiteit, hoe vaker hij/zij zomaar poëzie tegenkomt op televisie. Hoe vaker iemand zich via de radio informeert over de actualiteit, hoe vaker hij/zij zomaar poëzie tegenkomt op de radio. De relatie is het sterkst tussen je via social media informeren over de actualiteit en het zomaar tegenkomen van poëzie op social media.
- Hoe vaker je een zelfgekoachte poëziebundel leest, hoe vaker je zomaar poëzie tegenkomt in de openbare ruimte, in de krant, in een tijdschrift, op televisie, op de radio, op een website, op social media, tijdens een gelegenheid, in je eigen huis of in het huis van iemand anders. Omgekeerd is het ook zo dat hoe vaker je poëzie zomaar tegenkomt, hoe vaker je (delen van) een poëziebundel leest, maar die relatie is minder sterk. De relatie is het sterkst tussen het lezen van (delen van) een poëziebundel en het tegenkomen van poëzie in een tijdschrift. Dit zou ermee te maken kunnen hebben dat mensen die vaak (delen van) een poëziebundel lezen vaker literaire tijdschriften lezen. Deze resultaten houden in dat je alertheid voor poëzie kan toenemen als je vaker poëzie ervaart. Bovendien zou een groei in ervaringen van het zomaar tegenkomen van poëzie ook een groei in het lezen van poëziebundels kunnen betekenen. Het is echter niet zeker of dit het geval is, omdat de analyses van deze relaties statistische correlaties onderzoeken en geen causale verbanden. Opvallend is dat er een significante relatie bestaat tussen het lezen van zelfgekoachte poëziebundels en het zomaar tegenkomen van poëzie in de openbare ruimte, aangezien de openbare ruimte juist een plek is waar poëzie gratis toegankelijk is voor iedereen (zie www.straatpoezie.nl voor een inventarisatie van poëzie in de openbare ruimte van Nederland en Vlaanderen). Er zijn overigens wél provincies waar inwoners vaker dan gemiddeld poëzie tegenkomen in de openbare ruimte (zoals Friesland en Utrecht; zie paragraaf I.VIII in Bijlage I). Plausibel is dat mensen die vaker poëziebundels lezen poëzie meer opmerken en/of beter onthouden. Een andere mogelijkheid is dat poëziebundellezers meer soorten teksten in de openbare ruimte als poëzie beschouwen. Daarnaast bestaat de kans dat er meer poëzie te lezen is op plekken in de

openbare ruimte waar veel mensen komen die poëziebundels lezen, zoals bibliotheken en boekhandels.

- Mannen komen vaker dan vrouwen zomaar poëzie tegen in de krant en op televisie.
- Vrouwen komen vaker dan mannen zomaar poëzie tegen op een website, op social media en in het huis van iemand anders.
- Hoe ouder iemand is, hoe minder vaak hij/zij poëzie zomaar tegenkomt in de openbare ruimte, op de radio, op een website, op social media en in het huis van iemand anders. De relatie is het sterkst tussen leeftijd en het tegenkomen van poëzie op social media.
- Vrouwen waarderen het zomaar tegenkomen van poëzie meer dan mannen.
- Vrouwen willen vaker dan mannen meer poëzie lezen of horen na het zomaar tegenkomen van poëzie.
- Leeftijd heeft geen significante invloed op de waardering voor het zomaar tegenkomen van poëzie, noch op de vraag of je na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie wil lezen of horen.

I.IX Redenen om poëzie te ervaren

- Voor vier manieren om poëzie te ervaren (poëziebundels lezen, luisteren naar poëzie, poëzie zoeken op het internet en poëzie delen) werd de respondenten gevraagd wat de belangrijkste reden was om dit te doen. Ze konden kiezen uit de antwoorden:
 - Om geraakt te worden
 - Om aan het denken gezet te worden
 - Omdat ik poëzie mooi vind
 - Omdat ik houd van taal
 - Om vermaakt te worden
 - Om inspiratie op te doen voor het schrijven van poëzie
 - Om een gedicht uit te zoeken voor een gelegenheid (geboorte, huwelijk, uitvaart, speech etc.)
 - Omdat het moet voor school/studie/werk
 - Anders: [open in te vullen]
- De hoofdrede dat mensen zich met poëzie bezighouden is om geraakt te worden. Geraakt worden is de vaakst genoemde reden om een poëziebundel te lezen (25,39%), om naar poëzie te luisteren (28,65%) en om poëzie te delen met anderen (22,66%). Alleen voor het zoeken naar poëzie op het internet staat een andere reden op nummer 1, namelijk om een gedicht uit te zoeken voor een gelegenheid (geboorte, huwelijk, uitvaart, speech etc.) (26,07%). Hierbij staat geraakt worden alsnog op nummer 2 (23,06%).
- De tweede vaakst genoemde reden dat mensen zich met poëzie bezighouden is om een gedicht uit te zoeken voor een gelegenheid (geboorte, huwelijk, uitvaart, speech etc.). Dit is de tweede reden om een poëziebundel te lezen (19,87%), de tweede reden om naar poëzie te luisteren (19,38%) en de tweede reden om poëzie te delen met anderen (22,35%). Het is de vaakst genoemde reden om naar poëzie te zoeken op het internet.
- Aan het denken gezet worden is de reden die het vaakst als derde reden is genoemd om je met poëzie bezig te houden. Dit was de derde reden om een poëziebundel te lezen (16,56%), om naar poëzie te luisteren (15,17%), om naar poëzie te zoeken op het internet (14,54%) en om poëzie te delen met anderen (16,23%).

I.X Genoemde dichters

De respondenten werd negen keer in een open vraag gevraagd om een voorbeeld te geven van poëzie die ze goed of slecht vinden in relatie tot vier van de zes hoofdcategorieën: 'poëziebundels lezen', 'naar poëzie luisteren', 'poëzie op het internet' en 'poëzie zomaar tegenkomen'. Voor 'poëzie delen' werd alleen gevraagd naar een voorbeeld van wat men gedeeld had, niet of men dat goed of slecht vond. De respondenten konden antwoorden in de vorm van een naam van een dichter, de titel van een bundel of een gedicht, een televisie- of radioprogramma waar ze poëzie hoorden, of een festival, website, krant, tijdschrift, of locatie waar ze poëzie tegenkwamen. Deze vragen waren optioneel.

Bij het verwerken van de antwoorden zijn de geldige antwoorden opgesplitst in aan de ene kant namen van dichters die genoemd zijn en aan de andere kant overige geldige antwoorden. Ieder geldig antwoord is geteld als één, ook als dezelfde respondent bij verschillende open vragen hetzelfde antwoord gaf.

Om te bekijken wat voor soort dichters de respondenten noemen als antwoord op de open vragen is ieder genoemde dichters gelabeld met één van de vijf volgende labels. Geprobeerd is om deze labels zo concreet mogelijk van elkaar te onderscheiden op basis van institutionele kenmerken, maar uiteraard zal over de indeling van sommige namen discussie mogelijk zijn.

- g ('geïnstitutionaliseerd') = schrijvers die één of meerdere poëziebundels hebben uitgegeven bij een erkende literaire uitgeverij – oftewel dichters die geconsacreerd zijn door literaire instituten (uitgeverijen, literaire kritiek, literaire prijzen, poëziebloemlezingen, literatuurgeschiedenisboeken).
- g/l ('geïnstitutionaliseerd/liedschrijver') = dichters die één of meerdere poëziebundels hebben uitgegeven bij erkende literaire uitgeverijen, maar ook bekend zijn als liedschrijver, cabaretier en/of kleinkunstenaar.
- l ('liedschrijver') = schrijvers die vooral bekend zijn als liedtekstschrijver, cabaretier en/of kleinkunstenaar.
- o ('onbekende uitgeverij') = schrijvers die geen poëziebundel hebben uitgegeven bij een erkende uitgeverij (zoals dichters die in eigen beheer uitgeven en dichters die bij kleine onbekende uitgeverijen publiceren). Het valt op dat in deze categorie kinderboekenschrijvers, auteurs van religieuze/spirituele boeken (zoals predikanten en pastoors), poetry slammers, internetdichters en stadsdichters worden genoemd.
- pr ('prozaschrijver') = schrijvers die vooral bekend zijn als prozaschrijver.

Ongeldige antwoorden bestonden uit alleen een voor- of achternaam die naar meerdere auteurs kon verwijzen, een enkel woord dat naar meerdere titels kon verwijzen, alleen het woord 'ja' of 'nee' en verwijzingen naar niet-Nederlandstalige schrijvers en boeken.

- In alle gevallen werden meer mannelijke dan vrouwelijke dichters genoemd. 89,6% van alle genoemde dichters is man. Het percentage vrouwelijke dichters dat genoemd werd per vraag is nooit meer dan 19,7%.
- In de antwoorden op de vragen over voorbeelden van goede poëzie werden in alle gevallen relatief meer vrouwen genoemd dan in de antwoorden op de vragen over voorbeelden van slechte poëzie.

- Als voorbeeld van goede poëzie is 62,9% van de genoemde dichters overleden. Bij slechte poëzie is dit 34,8%. Vooral levende dichters worden dus als voorbeeld gegeven van slechte poëzie.
- De meeste antwoorden werden gegeven op de vraag naar voorbeelden van poëzie die je zomaar bent tegenkomen en goed vindt. Dit sluit aan bij het feit dat deze soort poëzie-ervaring op nummer 3 staat in de lijst met manieren waarop volwassenen in Nederland in aanraking komen met poëzie.
- Dichters die één of meerdere poëziebundels hebben uitgegeven bij een erkende uitgeverij – oftewel: dichters die geconsacreerd zijn door literaire instituten – werden het vaakst genoemd: 46,7% van alle genoemde dichters zijn erkende dichters. Voorbeelden zijn Adriaan Roland Holst, Anna Enquist, Armando, Gerrit Kouwenaar, Ida Gerhardt, Jules Deelder, Lucebert, M. Vasalis, Ramsey Nasr, Neeltje Maria Min en Rutger Kopland. Bij alle vragen zijn deze soort dichters de grootste genoemde groep dichters, behalve bij ‘Kun je een voorbeeld noemen van poëzie die je gedeeld hebt met anderen (naam van dichter, titel van gedicht etc.)?’; daar vormen dichters die één of meerdere poëziebundels hebben uitgegeven bij een erkende uitgeverij maar ook bekend zijn als liedschrijver, cabaretier of kleinkunstenaar de grootste groep.
- De tweede soort vaakst genoemde dichters zijn dichters die één of meerdere poëziebundels hebben uitgegeven bij een erkende uitgeverij maar ook bekend zijn als liedschrijver, cabaretier of kleinkunstenaar: 34,22% van alle genoemde dichters horen bij deze groep. Voorbeelden zijn Annie M.G. Schmidt, Drs. P, Herman Finkers, Herman van Veen, Roos Rebergen en Toon Hermans. Duidelijk is dat dichters die bekendstaan als dichter én als liedschrijver populair zijn onder volwassen Nederlanders. In de definitie van poëzie die in dit onderzoek gebruikt is wordt echter gesteld: *Teksten op muziek vallen in dit onderzoek niet onder ‘poëzie’ of ‘gedichten’.* De volgende voorbeelden zijn in dit onderzoek dus geen poëzie en geen gedichten: *songteksten; cabaretliedjes; rapteksten; kinderliedjes.* We kunnen er dus vanuit gaan dat wanneer deze dichter-annex-liedschrijvers genoemd worden als antwoord op de open vragen, het gaat om de teksten die zij schreven als gedichten (niet op muziek) en niet om de teksten die ze schreven als liedteksten. Het valt echter niet uit te sluiten dat de waardering voor de gedichten van deze schrijvers deels voortkomt uit en samenhangt met de waardering voor hun liedteksten.
- De vaakst genoemde dichters zijn:
 1. Toon Hermans: 149, waarvan 94% als voorbeeld van goede of gedeelde poëzie
 2. Nico Dijkshoorn: 43, waarvan 49% als voorbeeld van goede of gedeelde poëzie
 3. Jules Deelder: 28, waarvan 92,9% als voorbeeld van goede of gedeelde poëzie
 4. Annie M.G. Schmidt: 12, waarvan 100% als voorbeeld van goede of gedeelde poëzie
 5. Gerrit Komrij: 11, waarvan 100% als voorbeeld van goede of gedeelde poëzie
 6. Ida Gerhardt: 11, waarvan 100% als voorbeeld van goede of gedeelde poëzie
 7. Hendrik Marsman: 10, waarvan 100% als voorbeeld van goede of gedeelde poëzie
 8. Herman Finkers: 9, waarvan 55,6% als voorbeeld van goede poëzie
 9. Nel Benschop: 8, waarvan 100% als voorbeeld van goede of gedeelde poëzie
- Uit deze lijst blijkt dat Toon Hermans het vaakst genoemde voorbeeld is van goede poëzie en Nico Dijkshoorn het vaakst genoemde voorbeeld is van slechte poëzie. Hier horen twee kanttekeningen bij:

- Ten eerste beantwoordde slechts een klein deel van de respondenten deze vragen (gemiddeld 11,0% van de respondenten vulde een antwoord in bij deze negen optionele vragen).
- Ten tweede kunnen respondenten bij het beantwoorden van deze vragen beïnvloed zijn door de 14 voorbeelden van tekstsoorten die aan het begin van de enquête zijn beschreven in 'Poëzievragen Deel 1: Wat is poëzie?'. Zowel Toon Hermans als Nico Dijkshoorn kwamen voor in die lijst. Echter, ook Anne Vegter, Spinvis, De Jeugd van Tegenwoordig, Stefan Hertmans en Ilja Leonard Pfeijffer worden genoemd in die lijst en die namen worden zelden tot nooit als antwoord gegeven op de open vragen (respectievelijk 3, 2, 1, 0 en 3 keer).
- Annie M.G. Schmidt, Gerrit Komrij, Ida Gerhardt, Hendrik Marsman en Nel Benschop zijn namen die relatief vaak genoemd werden en alleen als voorbeeld van goede poëzie werden gegeven. Opvallend is dat in de inventarisatie van gedichten in de openbare ruimte op www.straatspoezie.nl Ida Gerhardt ook bovenaan staat (op nummer 1, met 31 gedichten in de openbare ruimte van Nederland).
- Na Toon Hermans is Jules Deelder de dichter die het vaakst genoemd werd als voorbeeld van goede poëzie.
- Na Nico Dijkshoorn is Herman Finkers de dichter die het vaakst genoemd werd als voorbeeld van slechte poëzie.
- Bij de overige antwoorden (dus antwoorden die niet bestonden uit de naam van een dichter) valt op dat het radioprogramma *Candlelight* 9 keer werd genoemd, waarvan 8 keer als voorbeeld van slechte poëzie, en de naam Jan van Veen (de presentator van *Candlelight*) 3 keer, waarvan 2 keer als voorbeeld van slechte poëzie. Hierbij moet opgemerkt worden dat de teksten die voorgedragen worden bij *Candlelight* één van de 14 voorbeelden was die de respondenten aan het begin van de enquête voorgelegd kregen bij 'Poëzievragen Deel 1: Wat is poëzie?'.
 - Loesje werd 35 keer genoemd als voorbeeld van poëzie, waarvan 8 keer als voorbeeld van slechte poëzie. Dit is vooral opvallend omdat Loesjeposters institutioneel niet als poëzie worden beschouwd.
 - Christelijke auteurs en teksten kunnen als een opvallende categorie aangewezen worden in de antwoorden op de open vragen. Nel Benschop, Huub Oosterhuis (priester en liedtekstschrijver), L.G.C. Ledebroer (predikant), Phil Bosmans (pater), Corrie ten Boom (christelijke verzetsheld), Marinus van den Berg (pastor), het luisteren naar psalmen, het volgen van de christelijke website Zussenliefde, Hans Bouma (predikant), Geert Bogaart (predikant) en de tekst 'Voetstappen in het zand' (christelijke tekst van een onbekende auteur) zijn voorbeelden van antwoorden die op dat gebied gegeven zijn.

Zie Bijlage III voor meer informatie.

I.XI Vaakst ervaren medium voor poëzie

Op welke manier, in welke context en in welke drager ervaren volwassenen in Nederland poëzie?

Tabel 5, 6 en 7 tonen de manieren waarop mensen van 18 jaar en ouder in Nederland poëzie ervaren op de veertig manieren die in dit onderzoek zijn bevraagd, opgesplitst in:

- *Alle poëzie-ervarenders*: respondenten die een bepaalde poëzie-ervaring ooit meemaken.

- *Incidentele poëzie-ervaarders*: respondenten die een bepaalde poëzie-ervaring *één keer per halfjaar of minder vaak* meemaken.
- *Frequente poëzie-ervaarders*: respondenten die een bepaalde poëzie-ervaring *één keer per maand of vaker* meemaken.

In welk medium houden mensen zich ooit met poëzie bezig?

Tabel 5

Overzicht van percentage respondenten dat ooit poëzie ervaart

	Hoe	Percentage
1	Poëzie zomaar tegenkomen tijdens een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.).	83,65
2	Poëzie zomaar tegenkomen op televisie.	72,38
3	Poëzie zomaar tegenkomen in de openbare ruimte (bijv. een muurgedicht).	70,19
4	Poëzie zomaar tegenkomen in een tijdschrift.	67,80
5	Poëzie zomaar tegenkomen in het huis van iemand anders (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender).	67,80
6	Poëzie zomaar tegenkomen in de krant.	67,10
7	Naar poëzie luisteren tijdens een live besloten voordracht (bijv. tijdens huwelijk, uitvaart, speech).	65,70
8	Poëzie zomaar tegenkomen op social media.	63,71
9	Poëzie zomaar tegenkomen op de radio.	60,72
10	Poëzie zomaar tegenkomen op een website.	57,23
11	Poëzie tegenkomen in je eigen huis (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender).	50,55
12	Poëzie schrijven speciaal voor een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.).	45,06
13	Poëzie voordragen op een besloten bijeenkomst (bijv. tijdens huwelijk, uitvaart, speech).	40,48
14	Poëziebundel lezen die je hebt gekregen.	39,78
15	Zelfgeschreven gedicht aan iemand geven.	35,19
16	Naar poëzie zoeken om te lezen op het internet.	35,00
17	Poëziebundel lezen die je hebt gekocht.	30,41
18	Poëzie voordragen in een privésituatie (bijv. gedicht voordragen aan je geliefde, aan een kind).	29,61
19	Poëziebundel cadeau geven aan iemand.	29,21
20	Poëzie op een object cadeau geven aan iemand (gedicht op een kussensloop, keukenschort etc.).	29,01
21	Naar poëzie luisteren tijdens een live privévoordracht (bijv. gedicht voorgedragen door je geliefde).	28,71
22	Naar poëzie luisteren op het internet (bijv. YouTube, podcasts).	26,82
23	Poëzie schrijven voor alleen jezelf.	26,62
24	Poëziebundel lezen die je hebt geleend.	24,73
25	Poëzie schrijven om aan anderen te laten lezen.	24,13
26	Poëzie delen via social media.	23,23

27	Naar poëzie luisteren tijdens een live openbare voordracht (bijv. op literair festival, poetry slam).	22,63
28	Naar poëzie zoeken op het internet om naar te kijken en te luisteren (YouTube etc.).	22,13
29	Poëzie naar iemand mailen.	21,54
30	Naar poëzie luisteren die is opgenomen op geluidsdragers (bijv. cd, lp, mp3).	19,24
31	Naar poëzie zoeken om te luisteren op het internet (podcasts etc.).	19,14
32	Poëzie schrijven om voor te dragen.	17,65
33	Poëziebundel uitlenen aan iemand.	15,15
34	Poëzie schrijven om zelf online te plaatsen (bijv. op een website of op social media).	12,66
35	Poëzie lezen op een e-reader.	10,37
36	Poëzie voordragen tijdens een openbaar evenement (bijv. op literair festival, poetry slam).	9,07
37	Een poëzie-app gebruiken.	8,70
38	Poëzie schrijven om door anderen online te worden geplaatst (bijv. in een digitaal tijdschrift).	8,67
39	Poëzie schrijven voor een bundel.	7,78
40	Poëzie schrijven voor een papieren tijdschrift.	7,58

In welk medium houden mensen zich het meest *incidenteel* met poëzie bezig?

Tabel 6

Overzicht van percentage respondenten dat incidenteel poëzie ervaart

	Hoe	Percentage
1	Poëzie zomaar tegenkomen tijdens een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.).	78,86
2	Luisteren naar poëzie tijdens een live besloten voordracht (bijv. tijdens huwelijk, uitvaart, speech).	61,91
3	Poëzie zomaar tegenkomen in het huis van iemand anders (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender).	53,43
4	Poëzie zomaar tegenkomen in de openbare ruimte (bijv. een muurgedicht).	52,05
5	Poëzie zomaar tegenkomen in een tijdschrift.	49,25
6	Poëzie zomaar tegenkomen op televisie.	47,16
7	Poëzie zomaar tegenkomen in de krant.	44,87
8	Poëzie schrijven speciaal voor een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.).	42,68
9	Poëzie zomaar tegenkomen op de radio.	41,85
10	Poëzie zomaar tegenkomen op een website.	37,89
11	Poëzie voordragen op een besloten bijeenkomst (bijv. tijdens huwelijk, uitvaart, speech).	37,88
12	(Delen van) een poëziebundel lezen die je hebt gekregen.	34,30
13	Poëzie tegenkomen in je eigen huis (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender).	34,00

14	Zelfgeschreven gedicht aan iemand geven.	32,20
15	Poëzie zomaar tegenkomen op social media.	31,11
16	Zoeken naar poëzie om te lezen op het internet.	27,92
17	Poëziebundel cadeau geven aan iemand.	26,62
18	Poëzie op een object cadeau geven aan iemand (gedicht op een kussensloop, keukenschort etc.).	26,52
19	Poëzie voordragen in een privésituatie (bijv. gedicht voordragen aan je geliefde, aan een kind).	25,92
20	Luisteren naar een live privévoordracht (bijv. gedicht voorgedragen door je geliefde).	23,83
21	(Delen van) een poëziebundel lezen die je hebt gekocht.	23,43
22	Luisteren naar poëzie op het internet (bijv. YouTube, podcasts).	22,03
23	Poëzie schrijven alleen voor jezelf.	21,24
24	Poëzie schrijven om aan anderen te laten lezen.	19,94
25	Luisteren naar een live openbare voordracht (bijv. op literair festival, poetry slam).	19,94
26	(Delen van) een poëziebundel die je hebt geleend.	18,95
27	Poëzie naar iemand mailen.	17,95
28	Poëzie delen via social media.	17,75
29	Zoeken naar poëzie om te kijken en te luisteren op het internet (YouTube etc.).	17,04
30	Luisteren naar poëzie opgenomen op geluidsdragers (bijv. cd, lp, mp3).	15,55
31	Zoeken naar poëzie om te luisteren op het internet (podcasts etc.).	15,15
32	Poëzie schrijven om voor te dragen.	15,05
33	Poëziebundel uitlenen aan iemand.	12,55
34	Poëzie schrijven om zelf online te plaatsen (bijv. op een website of op social media).	9,46
35	Poëzie lezen op een e-reader.	7,57
36	Poëzie voordragen tijdens een openbaar evenement (bijv. op literair festival, poetry slam).	6,77
37	Poëzie schrijven om door anderen online te worden geplaatst (bijv. in een digitaal tijdschrift).	6,07
38	Een poëzie-app gebruiken.	6,10
39	Poëzie schrijven voor een bundel.	5,28
40	Poëzie schrijven voor een papieren tijdschrift.	5,28

In welk medium houden mensen zich het meest *frequent* met poëzie bezig?

Tabel 7

Overzicht van percentage respondenten dat frequent poëzie ervaart

	Hoe	Percentage
1	Poëzie zomaar tegenkomen op social media.	32,60
2	Poëzie zomaar tegenkomen op televisie.	25,22
3	Poëzie zomaar tegenkomen in de krant.	22,23
4	Poëzie zomaar tegenkomen op een website.	19,34

5	Poëzie zomaar tegenkomen op de radio.	18,85
6	Poëzie zomaar tegenkomen in een tijdschrift.	18,55
7	Poëzie zomaar tegenkomen in de openbare ruimte (bijv. een muurgedicht).	18,14
8	Poëzie tegenkomen in je eigen huis (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender).	16,55
9	Poëzie zomaar tegenkomen in het huis van iemand anders (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender).	14,37
10	Naar poëzie zoeken om te lezen op het internet.	7,08
11	Poëziebundel lezen die je hebt gekocht.	6,98
12	Poëziebundel lezen die je hebt geleend.	5,58
13	Poëzie delen via social media.	5,48
14	Poëziebundel lezen die je hebt gekregen.	5,48
15	Poëzie schrijven voor alleen jezelf.	5,38
16	Naar poëzie zoeken om te kijken en te luisteren op het internet (YouTube etc.).	5,09
17	Naar poëzie luisteren tijdens een live privévoordracht (bijv. gedicht voorgedragen door je geliefde).	4,88
18	Poëzie zomaar tegenkomen tijdens een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.).	4,79
19	Naar poëzie luisteren op het internet (bijv. YouTube, podcasts).	4,79
20	Poëzie schrijven om aan anderen te laten lezen.	4,19
21	Naar poëzie zoeken om te luisteren op het internet (podcasts etc.).	3,99
22	Naar poëzie luisteren tijdens een live besloten voordracht (bijv. tijdens huwelijk, uitvaart, speech).	3,79
23	Poëzie voordragen in een privésituatie (bijv. gedicht voordragen aan je geliefde, aan een kind).	3,69
24	Naar poëzie luisteren die is opgenomen op geluidsdragers (bijv. cd, lp, mp3).	3,69
25	Poëzie naar iemand mailen.	3,59
26	Poëzie schrijven om zelf online te plaatsen (bijv. op een website of op social media)	3,16
27	Zelfgeschreven gedicht aan iemand geven.	2,99
28	Poëzie lezen op een e-reader.	2,80
29	Poëzie schrijven om door anderen online te worden geplaatst (bijv. in een digitaal tijdschrift).	2,78
30	Poëzie schrijven om voor te dragen.	2,69
31	Naar poëzie luisteren tijdens een live openbare voordracht (bijv. op literair festival, poetry slam).	2,69
32	Poëzie voordragen op een besloten bijeenkomst (bijv. tijdens huwelijk, uitvaart, speech).	2,60
33	Een poëzie-app gebruiken.	2,60
34	Poëziebundel uitlenen aan iemand.	2,60
35	Poëziebundel cadeau geven aan iemand.	2,59
36	Poëzie op een object cadeau geven aan iemand (gedicht op een kussensloop, keukenschort etc.).	2,49

37	Poëzie schrijven voor een bundel.	2,39
38	Poëzie schrijven speciaal voor een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.)	2,38
39	Poëzie voordragen tijdens een openbaar evenement (bijv. op literair festival, poetry slam).	2,30
40	Poëzie schrijven voor een papieren tijdschrift.	1,89

De precieze cijfers en statistische analyses van dit onderzoeksrapport zijn te vinden in Bijlage III. Deze bijlage is niet in dit rapport opgenomen, maar wordt gepubliceerd op de website van Stichting Lezen (www.lezen.nl/publicaties/poezie-in-nederland).

Bijlage II Complete vragenlijst

Onderstaande vragenlijst is door 1003 respondenten ingevuld die een representatieve steekproef van de volwassen Nederlandse samenleving vormen op het gebied van gender, leeftijd en regio. De respondenten hebben tussen 12 en 30 september 2016 de online enquête ingevuld. Alle respondenten waren tussen de 18 en 88 jaar. Het onderzoek is uitgevoerd door Markteffect.

Persoonlijke gegevens

1. Wat is je geslacht? [1 antwoord mogelijk]
 - ☐ Vrouw
 - ☐ Man
 - ☐ Anders
2. Was je leeftijd? [screenout indien jonger dan 18 jaar]
3. Waar woon je? [1 antwoord kiezen uit lijst:]
 - ☐ Drenthe
 - ☐ Flevoland
 - ☐ Friesland
 - ☐ Gelderland
 - ☐ Groningen
 - ☐ Limburg
 - ☐ Noord-Brabant
 - ☐ Noord-Holland
 - ☐ Overijssel
 - ☐ Utrecht
 - ☐ Zeeland
 - ☐ Zuid-Holland
 - ☐ Ik woon niet in Nederland [screenout indien niet woonachtig in Nederland]
4. Wat is de moedertaal van je moeder? [1 antwoord kiezen uit lijst:]
 - ☐ Nederlands
 - ☐ Fries
 - ☐ Turks
 - ☐ Arabisch
 - ☐ Berbers
 - ☐ Engels
 - ☐ Indonesisch
 - ☐ Papiaments
 - ☐ Hindi
 - ☐ Ambonees
 - ☐ Surinaams
 - ☐ Chinees/Kantonees
 - ☐ Koerdisch
 - ☐ Vietnamees
 - ☐ Frans
 - ☐ Duits

- Anders [open in te vullen]
5. Wat is de moedertaal van je vader? [1 antwoord kiezen uit lijst:]
- Nederlands
 - Fries
 - Turks
 - Arabisch
 - Berbers
 - Engels
 - Indonesisch
 - Papiaments
 - Hindi
 - Ambonees
 - Surinaams
 - Chinees/Kantonees
 - Koerdisch
 - Vietnamees
 - Frans
 - Duits
 - Anders [open in te vullen]
6. Wat is je hoogst afgeronde opleiding? [1 antwoord kiezen uit lijst:]
- Lager onderwijs
 - VMBO / MAVO / LBO
 - MBO (MTS, MEAO)
 - HAVO / VWO (HBS, MMS)
 - HBO / WO (HTS, HEAO)
7. Hoe vaak informeer jij je over de actualiteit? [alle rijen verplicht]

	(Bijna) elke dag	Minstens een keer per week	Minstens een keer per maand	Minstens een keer per halfjaar	Minstens een keer per jaar	Minder vaak	Nooit
Via een papieren krant met abonnement							
Via een papieren krant die je koopt (losse verkoop)							
Via een papieren krant die gratis is							

Via een digitale krant met abonnement							
Via een gratis nieuwssite (bijv. nu.nl)							
Via het journaal op tv							
Via het journaal op de radio							
Via social media							

8. Hoe vaak lees je (delen van) een fictietekst, zoals een roman of een kortverhaal? [1 antwoord mogelijk]
- ☐ (Bijna) elke dag
 - ☐ Minstens een keer per week
 - ☐ Minstens een keer per maand
 - ☐ Minstens een keer per halfjaar
 - ☐ Minstens een keer per jaar
 - ☐ Minder vaak
 - ☐ Nooit
9. Hoe vaak lees je (delen van) een non-fictietekst, zoals een biografie, essay, of populair wetenschappelijk boek? [1 antwoord mogelijk]
- ☐ (Bijna) elke dag
 - ☐ Minstens een keer per week
 - ☐ Minstens een keer per maand
 - ☐ Minstens een keer per halfjaar
 - ☐ Minstens een keer per jaar
 - ☐ Minder vaak
 - ☐ Nooit

Poëzie

10. Vind je onderstaande voorbeelden poëzie? [alle rijen verplicht]

Het gaat hierbij om jouw persoonlijke opvatting van wat poëzie is. Er bestaan dus geen goede of foute antwoorden.

	Ik vind die teksten <u>poëzie</u>	Ik vind die teksten <u>geen poëzie</u>	Ik ken die teksten niet
--	-----------------------------------	--	-------------------------

De teksten die mensen schrijven als Sinterklaasgedicht			
De teksten die Nico Dijkshoorn voorleest bij het televisieprogramma <i>De Wereld Draait Door</i>			
De teksten die de Dichter des Vaderlands publiceert (op dit moment Anne Vegter)			
De teksten van Toon Hermans			
De teksten van Spinvis			
De teksten van De Jeugd van Tegenwoordig			
De teksten in Nijntjeboeken			
De teksten in poesiealbums			
De teksten die worden voorgedragen tijdens een poetry slam			
De teksten die worden voorgedragen in het radioprogramma <i>Candlelight</i>			
De teksten in het Poëzieweekgeschenk (dit jaar geschreven door Stefan Hertmans, vorig jaar door Ilja Leonard Pfeijffer)			
De teksten van dichters die geciteerd worden in rouwadvertenties			
De teksten die scholieren ieder jaar voordragen tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei			
De teksten die in bundels staan in het rek 'Poëzie' in de boekhandel			

Definitie van poëzie voor de rest van dit onderzoek

Je hebt zonet aangegeven wat jouw persoonlijke opvatting is van poëzie.

We spreken nu af wat de definitie is van poëzie voor de rest van dit onderzoek. Dat betekent niet dat je eerder een 'verkeerde' definitie hebt gegeven. Het betekent alleen dat het voor dit onderzoek belangrijk is dat alle respondenten vanaf nu dezelfde definitie gebruiken.

De volgende vier punten zijn zeer belangrijk voor de rest van dit onderzoek:

- In dit onderzoek worden 'gedichten' en 'poëzie' vanaf nu door elkaar gebruikt. Waar 'poëzie' staat had net zo goed 'gedichten' kunnen staan en andersom. Er is in dit onderzoek dus geen betekenisverschil tussen die twee woorden.
- In dit onderzoek geldt vanaf nu de volgende definitie:
Iets is poëzie als het poëzie genoemd wordt, iets is een gedicht als het een gedicht genoemd wordt en iemand is dichter als hij/zij een dichter genoemd wordt.

Bijvoorbeeld:

- er staat 'poëzie' op de omslag van een boek;
- een auteur wordt aangekondigd als 'dichter';

- een website wordt een 'gedichtenwebsite' genoemd;
- een optreden wordt aangekondigd als een 'poëzie-optreden';
- iemand kondigt aan 'een gedicht' voor te lezen;
- een gemeente zegt 'muurgedichten' te hebben verspreid in de stad.
- Teksten op muziek vallen in dit onderzoek niet onder 'poëzie' of 'gedichten'. De volgende voorbeelden zijn in dit onderzoek dus geen poëzie en geen gedichten: songteksten;
 - cabaretliedjes;
 - rapteksten;
 - kinderliedjes.
- Dit onderzoek gaat enkel over Nederlandstalige poëzie. Engelstalige gedichten tellen dus bijvoorbeeld niet mee. Nederlandse vertalingen van gedichten wel.

[vanaf nu (niet eerder) tot en met het eind van de vragenlijst is onderstaande tekst constant in beeld voor de respondent:]

We gebruiken deze definitie van poëzie in dit onderzoek:

- Er is in dit onderzoek geen betekenisverschil tussen 'poëzie' en 'gedichten'
- In dit onderzoek geldt de volgende definitie: *iets is poëzie als het poëzie genoemd wordt, iets is een gedicht als het een gedicht genoemd wordt en iemand is dichter als hij/zij een dichter genoemd wordt.*
- Teksten op muziek vallen in dit onderzoek niet onder 'poëzie' of 'gedichten'.
- Dit onderzoek gaat enkel over Nederlandstalige poëzie.

Poëziebundels lezen

11. Hoe vaak lees je (delen van) een poëziebundel? [alle rijen verplicht]

	(Bijna) elke dag	Minstens een keer per week	Minstens een keer per maand	Minstens een keer per halfjaar	Minstens een keer per jaar	Minder vaak	Nooit
Poëziebundel die je hebt gekocht							
Poëziebundel die je hebt gekregen							
Poëziebundel die je hebt geleend							

[Als de respondent voor alle rijen 'Nooit' invult slaat de vragenlijst vanzelf vraag 12 over.]

12. Wat is voor jou de belangrijkste reden om een poëziebundel te lezen? [top 3 kiezen]
- Om geraakt te worden
 - Om aan het denken gezet te worden
 - Omdat ik poëzie mooi vind

- Omdat ik houd van taal
- Om vermaakt te worden
- Om inspiratie op te doen voor het schrijven van poëzie
- Om een gedicht uit te zoeken voor een gelegenheid (geboorte, huwelijk, uitvaart, speech etc.)
- Omdat het moet voor school/studie/werk
- Anders: [open in te vullen]

13. Kun je een poëziebundel, dichter of gedicht noemen die/dat je goed vindt? [open vraag, niet verplicht]

14. Kun je een poëziebundel, dichter of gedicht noemen die/dat je slecht vindt? [open vraag, niet verplicht]

Poëzie schrijven

15. Hoe vaak schrijf je poëzie? [alle rijen verplicht]

	(Bijna) elke dag	Minstens een keer per week	Minstens een keer per maand	Minstens een keer per halfjaar	Minstens een keer per jaar	Minder vaak	Nooit
Alleen voor jezelf							
Om aan anderen te laten lezen							
Om zelf online te plaatsen (bijv. op een website of op social media)							
Om door anderen online te worden geplaatst (bijv. in een digitaal tijdschrift)							
Voor een papieren tijdschrift							
Voor een bundel							
Om voor te dragen							
Speciaal voor een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.)							

Poëzie beluisteren

16. Hoe vaak luister je naar poëzie? [alle rijen verplicht]

	(Bijna) elke dag	Minstens een keer per week	Minstens een keer per maand	Minstens een keer per halfjaar	Minstens een keer per jaar	Minder vaak	Nooit
Live privévoordracht (bijv. gedicht voorgedragen door je geliefde)							
Live besloten voordracht (bijv. tijdens huwelijk, uitvaart, speech)							
Live openbare voordracht (bijv. op literair festival, poetry slam)							
Opgenomen op geluidsdragers (bijv. cd, lp, mp3)							
Op het internet (bijv. YouTube, podcasts)							

[Als de respondent voor alle rijen 'Nooit' invult slaat de vragenlijst vanzelf vraag 17 over.]

17. Wat is voor jou de belangrijkste reden om naar poëzie te luisteren? [top 3 kiezen]

- ☐ Om geraakt te worden
- ☐ Om aan het denken gezet te worden
- ☐ Omdat ik poëzie mooi vind
- ☐ Omdat ik houd van taal
- ☐ Om vermaakt te worden
- ☐ Om inspiratie op te doen voor het schrijven van poëzie
- ☐ Om een gedicht uit te zoeken voor een gelegenheid (geboorte, huwelijk, uitvaart, speech etc.)
- ☐ Omdat het moet voor school/studie/werk
- ☐ Anders: [open in te vullen]

18. Kun je een voorbeeld noemen van poëzie die je gehoord hebt en goed vindt (naam van dichter, programma, festival, website etc.)? [open vraag, niet verplicht]

19. Kun je een voorbeeld noemen van poëzie die je gehoord hebt en slecht vindt (naam van dichter, programma, festival, website etc.)? [open vraag, niet verplicht]

We herhalen voor de zekerheid de definitie van poëzie in dit onderzoek:

- Er is in dit onderzoek geen betekenisverschil tussen ‘poëzie’ en ‘gedichten’
- In dit onderzoek geldt de volgende definitie: *iets is poëzie als het poëzie genoemd wordt, iets is een gedicht als het een gedicht genoemd wordt en iemand is dichter als hij/zij een dichter genoemd wordt.*
- Teksten op muziek vallen in dit onderzoek niet onder ‘poëzie’ of ‘gedichten’.
- Dit onderzoek gaat enkel over Nederlandstalige poëzie.

Poëzie op het internet

20. Hoe vaak zoek je naar poëzie op het internet? [alle rijen verplicht]

	(Bijna) elke dag	Minstens een keer per week	Minstens een keer per maand	Minstens een keer per halfjaar	Minstens een keer per jaar	Minder vaak	Nooit
Ik zoek naar poëzie om te lezen op het internet							
Ik zoek naar poëzie om te luisteren op het internet (podcasts etc.)							
Ik zoek naar poëzie om te kijken en te luisteren op het internet (YouTube etc.)							
Ik gebruik een poëzie-app							
Ik lees poëzie op een e-reader							

[Als de respondent voor alle rijen ‘Nooit’ invult slaat de vragenlijst vanzelf vraag 21 over.]

21. Wat is voor jou de belangrijkste reden om naar poëzie te zoeken op het internet? [top 3 kiezen]
- Om geraakt te worden
 - Om aan het denken gezet te worden
 - Omdat ik poëzie mooi vind
 - Omdat ik houd van taal
 - Om vermaakt te worden
 - Om inspiratie op te doen voor het schrijven van poëzie

- Om een gedicht uit te zoeken voor een gelegenheid (geboorte, huwelijk, uitvaart, speech etc.)
 - Omdat het moet voor school/studie/werk
 - Anders: [open antwoord]
22. Kun je een voorbeeld noemen van poëzie op het internet die je goed vindt (naam van dichter, gedicht, website etc.)? [open vraag, niet verplicht]
23. Kun je een voorbeeld noemen van poëzie op het internet die je slecht vindt (naam van dichter, gedicht, website etc.)? [open vraag, niet verplicht]

Poëzie delen

24. Hoe vaak deel je poëzie met anderen? [alle rijen verplicht]

	(Bijna) elke dag	Minstens een keer per week	Minstens een keer per maand	Minstens een keer per halfjaar	Minstens een keer per jaar	Minder vaak	Nooit
Zelfgeschreven gedicht aan iemand geven							
Poëziebundel uitlenen aan iemand							
Poëziebundel cadeau geven aan iemand							
Poëzie op een object cadeau geven aan iemand (gedicht op een kussensloop, keukenschort etc.)							
Poëzie delen via social media							
Poëzie naar iemand mailen							
Poëzie voordragen in een privésituatie (bijv. gedicht voordragen aan je geliefde, aan een kind)							
Poëzie voordragen op een besloten bijeenkomst (bijv. tijdens huwelijk, uitvaart, speech)							

Poëzie voordragen tijdens een openbaar evenement (bijv. op literair festival, poetry slam)							
--	--	--	--	--	--	--	--

[Als de respondent voor alle rijen 'Nooit' invult slaat de vragenlijst vanzelf vraag 25 over.]

25. Wat is voor jou de belangrijkste reden om poëzie te delen met anderen? [top 3 kiezen]

- ☐ Om anderen te raken
- ☐ Om anderen aan het denken te zetten
- ☐ Omdat ik poëzie mooi vind
- ☐ Om anderen de schoonheid van taal te laten zien
- ☐ Om anderen te vermaken
- ☐ Om anderen te inspireren om poëzie te schrijven
- ☐ Voor een gelegenheid (geboorte, huwelijk, uitvaart, speech etc.)
- ☐ Omdat het moet voor school/studie/werk
- ☐ Omdat ik wil dat anderen mijn zelfgeschreven poëzie kennen
- ☐ Anders: [open antwoord]

26. Kun je een voorbeeld noemen van poëzie die je gedeeld hebt met anderen (naam van dichter, titel van gedicht etc.)? [open vraag, niet verplicht]

Poëzie in de openbare ruimte

27. Hoe vaak kom je zomaar poëzie tegen (buiten het boek)? [alle rijen verplicht]

	(Bijna) elke dag	Minstens een keer per week	Minstens een keer per maand	Minstens een keer per halfjaar	Minstens een keer per jaar	Minder vaak	Nooit
In de openbare ruimte (bijv. een muurgedicht)							
In de krant							
In een tijdschrift							
Op televisie							
Op de radio							
Op een website							
Op social media							
Tijdens een gelegenheid (huwelijk, uitvaart, speech etc.)							

In je eigen huis (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender)							
In het huis van iemand anders (bijv. op een muur, kussensloop, poster, scheurkalender)							

28. In hoeverre waardeer je de poëzie die je zomaar tegenkomt? [1 cijfer mogelijk]

Ik waardeer het niet					Ik waardeerde het zeer					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

29. In hoeverre wil je na het zomaar tegenkomen van poëzie meer poëzie lezen of horen? [1 cijfer mogelijk]

Niet graag					Zeer graag					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

30. Kun je een voorbeeld noemen van poëzie die je zomaar bent tegengekomen en goed vindt (naam van dichter, stad, krant, tijdschrift, televisieprogramma, radioprogramma etc.)? [open vraag, niet verplicht]

31. Kun je een voorbeeld noemen van poëzie die je zomaar bent tegengekomen en slecht vindt (naam van dichter, stad, krant, tijdschrift, televisieprogramma, radioprogramma etc.)? [open vraag, niet verplicht]

Zeer bedankt voor het invullen van deze enquête.

[einde vragenlijst]

Bijlage III Statistische analyses

De precieze cijfers en statistische analyses zijn te vinden in Bijlage III. Deze bijlage is niet in dit rapport opgenomen, maar is gepubliceerd op de website van Stichting Lezen (www.lezen.nl/publicaties/poezie-in-nederland).

o n d e r z o e k s p u b l i c a t i e

STICHTING LEZEN

Nieuwe Prinsengracht 89

1018 VR Amsterdam

lezen.nl